

Lauris Gundars

LIVINGSTONS.

komēdija

DARBOJAS

Hilda, 52 g.

Juris, 45 g., visas vīrs

Armands, 24 g., Hildas dēls

Mareks, 48 g., Hildas brālis

Irma, 42 g., Mareka sieva

Kārlis, 56 g., Mareka draugs

Laima, 50 g., Kārļa sieva

Jānītis, 39 g.

I CĒLIENS

Vasaras diena. Vaļēja terase. No nama uz tās var iznākt pa plaši atvērtām trīsvīru durvīm, lejup nokāpt pa trim kāpnītēm katrā terases pusē.

Terases vidū garš galds, soli. Manāmas viesību pēdas - baltais galdauts vairs nav pirmā svaiguma, sveces divos sudraba svečturos gandrīz izdegušas, kupls ziedu pušķis smalka porcelāna vāzē pavītis. Dažāda lieluma glāzes pamestas, kur iztukšotas. Šķītvju nav, tikai viena tukša bļodiņa galda galā. Tai līdzās galvu nolīcis JĀNĪTIS. Viņš guļ.

No nama strauji iznāk MAREKS - viņa melnais uzvalks ir viegli paburzīts, balto kreklu zem Žaketes viņš vēl pogā ciet. Nosēdies uz terases malas, Mareks labu brīdi lūkojas apkārt, vairākkārt tīksmi, dziļi ieelpo un atkal izpūš gaisu. Tad viņš sāk atdarināt putnu dziedāšanu. Mareks izmēģina dažādus vīterus, taču neviens putns no apkārtējo koku galotnēm viņam neatsaucas - kā Mareks, acīmredzami, ir cerējis. Tiesa, viņa čivināšana ir iztraucējusi Jānīša miegu. Jānītis ieskatās tukšajā bļodā, pacilā sausās glāzītes sev visapkārt. Un samierinās.

MAREKS. Tu jau tik agri bijī pie laivām. Es redzēju pa logu: gāju čurāt...

Runājot Mareks negriežas atpakaļ, viņš joprojām vēro dabu visapkārt.

MAREKS. Pēc tam veselu pusstundu nevarēju vairs aizmigt - gandrīz jau biju piecēlies: būtu braukuši kopā. Visu mūžu esmu bijis pūce. Bet tās ir iedomas, tukšas iedomas. Ja cilvēks grib, viņš var palikt par cīruli. Es būšu cīrulis. Tikai jāgrib... Bet es gribēju - acis vaļā, un gribu, un nekā!... (*smejas*) Apsoli rīt uznākt, pamodināt, ja. Palīdzi man gribēt. Viens rīts, otrs un kārtībā: cits cilvēks. Nav jau nemaz grūti... Dabūji man makšķeri, ja? Es taču pat nezinu, kur un kādus tārpus jārok: sapratu tikai šorīt. Bet tev ir, vai ne. Rīt nāc augšā, sper pa durvīm! Lai man neērti, ka tu gaidi, bet es neceļos. Dauzi vēl, ja kluss. Lai man kauns...

Uz galda joprojām galvu nolikušais Jānītis nekā nav Marekam atbildējis -
tas gan, acīmredzami, arī nemaz netiek no viņa gaidīts. Jānīša acis ir vaļā.

MAREKS. Jau vakar gribēju jautāt - grāmatīņas lasi? Nē, protams, lasi. Es gribēju jautāt, vai... Nu, piemēram, tu lasītu stāstu, nē - romānu, par vienu cilvēku. Viņš dzīvo visumā labi. Tev būtu interesanti: dzīvo, tā tad, viens cilvēks, vecis. Un viss it kā ir labi. Labi, bet viņam... viņš... nevar no rītiem izkasīties uz ezeru makšķerēt! (*smejas*) Nu, vispār, dzīvo viņš labi, bet kaut kas tomēr nav labi: tāds cilvēks. Un tad viņam nobriest problēma: kas par lietām. Nu, kāpēc nav labi - saproti... Lai gan viss ir pilnīgā kārtībā!

No nama strauji iznāk LAIMA - arī viņa ir svinīgam gadījumam piemērotā, tumšā kleitā.

LAIMA. (*Marekam*) Labrīt! Labrīt, labrīt, labrīt!...

Viņa ir notupusies Marekam līdzās, saņēmusi viņa rokas.

LAIMA. Aukstas, aukstas! Tomēr bijāt ezerā! Nakts vidū cēlies! Labrīt, labrīt, dzirdi? Te neviens nav!

Viņi aši saskūpstās, tad Laima sāk kārtot Mareka apģērbu. No kabatas viņa pat izvelk spožu tauriņu un liek to Marekam ap kaklu.

LAIMA. Es tūlīt atnesīšu segu, tūlīt! Būsi slimš! Uz ezera vismaz jaku vajag, vismaz! Līdaku noķēri? Tūlīt atnesīšu - galīgi auksts tu man esi! Nakts vidū! Tūlīt, tūlīt! Tev ir slikti? Nu, slikti?! Runā taču, neklusē! Slikti?!

MAREKS. Man nesalst. Ir tik labi.

LAIMA. Ko tu ēdi? Neko! Naktī cēlāties, neko neesi ēdis! Ko tu gribi?

MAREKS. Brokastis.

LAIMA. Ja es nosperšu divas olas - neviens nepamanīs, ne? Tūlīt, tūlīt. Viņi tik agri vēl neceļas - paspēsim! Omletīti ēdīsi?

MAREKS. Jā.

LAIMA. Kas man par to būs? Neviens te nav!...

Mareks uzspiež skūpstu Laimas vaigam.

LAIMA. Segu arī atnesīšu - deguns galīgi auksts! Še, līdz brokastīm!

Viņa iespiež Marekam rokā no salvetes iztītu banānu, tad dodas namā atpakaļ, prom.

Brīdi Mareks sēž kluss.

MAREKS. ... Un tad tas cilvēks nolemj, ka viss... Nē, it kā ir labi... Redzi, kā to vērtē, vai ne. No otras puses, ja viņam ir labi, teiksim - vidēji labi, var taču būt arī sliktāk, ne? Viņš, tas vecis tā domā...

Jānītis ir nosēdies taisns un jau labu brīdi veic nesaprotamas manipulācijas ar mazajām degvīna glāzītēm - slēpj tās piedurknēs un kabatās, tad velk atkal laukā.

MAREKS. Nē, tas viss nenotiek tāpēc, ka būtu slikti, vienkārši - var būt laikam arī labāk. Un tas brīdis ir klāt. Un tas ir jautrs brīdis. Tūlīt, tūlīt būs! Tas cilvēks nemaz neskumst, nemaz, nemaz! Viņš dzied! Miegā dzied, nomodā. Citi nedzird, bet viņš dzied. Jautrās dziesmas! Tikai jautrās!

Mareks ceļas, ņem akordeonu - tas ir stāvējis uz sola otrpus galdam, un liek Jānītim klēpī. Viņš ir spiests pārtraukt savu nodarbi.

MAREKS. Tas vecis skan! Jautri skan!

Jānītis sāk spēlēt *Es nenācu šai vietā(i)...*

MAREKS. Nē, šitas viņam neskan!

Jānītis uzsāk *Tumša, tumša tā eglīte...*

MAREKS. Par ātru!

Sāk skanēt sērā *Nodzisa vakara blāzma...* Mareks vairs neiebilst, viņš atkal nosēstas uz terases malas.

MAREKS. Tam cilvēkam nemaz nav slikti, ir labi. Un visa pasaule vaļā...

No nama nāk HILDA - viņa, iepretim citiem, ir ikdienas drānās. Labā bikšu kostīmā, kurš, turklāt, viņai piestāv.

HILDA. (*Jānītim*) Cik tad noķēri? Tikai pasaki, kur to ķeseli liki - tad sērojiet tālāk.

MAREKS. Mums nemaz nav slikti.

HILDA. (*Jānītim*) Nogulēji, ja? Saldi, saldi.

Jānīša spēlēšana noklust.

MAREKS. Viņš jau nakts vidū ap laivām ņēmās: es redzēju.

HILDA. Tur nu ir viens ņēmies!

MAREKS. Viņš nevar viens pats visu vilkt - visu viens pats.

HILDA. (*Jānītim*) Aizej, iztīri, sarunāts.

MAREKS. Zivis uz pasūtījuma var arī neķerties.

HILDA. Jūs visi varat arī neēst?

Pēkšņi, apglāstījis Hildu, Mareks izvelk no viņas blūzes dekolē banānu.

Abi smejas.

HILDA. Viņu nevajag aizstāvēt - sist vajag!

MAREKS. Labu apetīti! Viss ir labi.

HILDA. Es taču nevarēju iedomāties, ka jūs visi te trīs dienas sēdēsiet: biju rēķinājusies ar lielajām vakariņām un brokastīm - viss.

MAREKS. Un vēl sēdēsīm.

HILDA. Nē, izbeidz: tas ir tik jauki. Nekad taču tā nevarētu sarunāt. Vienam būtu tas, otram šitas. Un tik labs laiks. Dieviņš mūs mīl.

MAREKS. Kur viņš ir?

HILDA. Dieviņš?

Abi smejas.

MAREKS. Tālu?

HILDA. Vajadzētu būt stipri tuvu - Kopenhāgenā viņš esot reģistrēts...

MAREKS. Dieviņš?

Viņi smejas atkal. Hilda atdod Marekam banānu.

HILDA. Nenomirsti badā līdz brokastīm. Tūlīt kaut ko izgudrošu.

Viņa atkal dodas prom, taču tad atgriežas, ved Mareku sānis.

HILDA. (*Jānītim*) Spēlē, spēlē tālāk!...

Jānītis paklausa - atkal *Nodzisa vakara blāzma...*

HILDA. (*Marekam*) Pasaki, lūdzu, pats Irmāi, lai vismaz zeķes izmazgā. Es saprotu - trīs dienas jāgaida, nekas nav līdz, bet zeķes taču var izmazgāt. Man būtu neērti teikt - tu saproti. Labi? Mūsu radiniece, galu galā.

Tad Hilda smaidoša atkal dodas prom.

MAREKS. (*Jānītim*) Kaut ko citu! Stulbāku!...

Jānītis gan noklust, taču uzsākt citu meldiņu nepaspēj: no nama laukā nāk

JURIS - balta buraudekla uzvalkā, svaigi gludinātā kreklā. Hildu viņš ir

durvīs pārtvēris.

JURIS. Ir tuvu, vai ne? Viņš ir tuvu!

MAREKS. Kopenhāgenā.

JURIS. Kad viss sāk nokārtoties, pasaulē rodas arvien vairāk pozitīvo lādiņu - būs jāsāk ticēt: es nekad mūžā neesmu varējis tik ilgi nogulēt. Nevis vienkārši vāļāties. Ciešā miegā. Mana nervu sistēma - tātad - pieļauj atpūtu: *viss iet uz labu, čalīt, nerausties, ne?!*

HILDA. Tas taču ir traki!

JURIS. Bet man tiešām tā šķiet, goda vārds!

HILDA. Par ko tad tu runāsi, ja viss uz pasaules būs kārtībā?

JURIS. Kāpēc? Lūdzu: viņš ticis tikai līdz Kopenhāgenai. Trijās dienās. Mēs visi gaidām, muļķīši, bet viņš tikai Kopenhāgenā. Viņš nevēlētos būt šeit jau pirms trim dienām?

Muļķības! Protams, ka vēlētos. Bet nav. Un par ko tas liecina? Jo lielāka pasaules kārtība, jo mazāk tai rūp cilvēks. Ja mēs padomājam, tā taču ir, vai ne? (*par Jānīti*) Uzprasi viņam!

Viņš smejas.

JURIS. (*Marekam, par Jānīti*) Zini, kā vienreiz ar to idiotu bija?...

Taču Mareks negaidīti *izvelk* no Jura deguna banānu: viņa burvju mākslinieka meistarība ir patiesi filigrāna.

JURIS. (*smejas*) Un kas man pakaļā aug? (*Hildai*) Es esmu nokavējis brokastis?

MAREKS. Uzēd: līdz brokastīm.

Juris tiešām arī loba banānu un sāk lieliem kumosiem to tiesāt.

JURIS. (*Marekam*) Tu kādreiz baigi smukās *dacītes* no kastēm ņēmi laukā - kur viņas visas tagad dzīvo? Es jau sen gribēju jautāt...

Hilda ir devusies iekšā namā, taču durvīs viņa uzskrien Laimai, kura divos dvieļos tura kūpošu katliņu: tā saturs gandrīz izlīst.

LAIMA. Visi jau augšā! Mēs te domājām: pa klusam - lai netraucē. Te ir tikai diviem - es nezināju...

JURIS. Kā smaržo!...

Viņš ir jau paņēmis karsto katlu, nolīcis uz galda un ar pavārnīcu ķeksē tā saturu.

LAIMA. Tūlīt šķīvjus...

JURIS. Es tevi mīlu tāpat! Kas tas ir? Šķidra omlete?

Viņš dod nogaršot arī Hildai.

LAIMA. Ja būtu vairāk miltu...

JURIS. Es pārku tevi tāpat.

HILDA. Virtuvē taču vairs nekā nav!

LAIMA. Man bija bail, ka tu pamanīsi - divas olas, milti. Tur ļoti maz...

HILDA. To taču nevar dabūt gatavu!

LAIMA. Mani puikas, mazi būdami dienām ilgi dīca, lai es uztaisot.

Negausīgi piekozdams banānu, Juris ēd virumu viens pats.

LAIMA. (*Marekam*) Pagaršo!

JURIS. Vairāk nav...

HILDA. (*Laimai*) Cik olas jāņem? Milti?

LAIMA. Viena uz trim personām.

HILDA. Nevar būt!

JURIS. (*smejas*) Kādas olas?

LAIMA. Ēdīsim brokastis?

HILDA. Man jātiek galā pašai: jūs esat viesi! Es tūlīt! Četras olas - divpadsmit personām. Man vajag trīs...

LAIMA. Milti nav jāžēlo...

Laima tomēr dodas Hildai nopakaļ namā. Promejot viņa vēl paspēj slepus noglāstīt Mareka muguru.

JURIS. (*Marekam*) Kad tu redzi tādas sievietes, sāc pārvērtēt dzīvi, ne? Kas būtu, ja būtu... Baigi resns būtu, ne!

Nekā neatbildējis, Mareks kāpj no terases lejā, lai dotos prom.

JURIS. Zini, es būtu stipri pateicīgs, ja tu atlicinātu laiku parunāties ar mani. Goda vārds - bez jokiem! Kāpēc šai pasaulē neviens man netic?!

MAREKS. Es šorīt piecēlos ar pareizo kāju, laukā spīd saule, un es gribētu, lai šī diena tā arī beigtos. Dīvaini, bet fakts.

JURIS. Tu nemaz, nemaz nepieļauj domu, ka cilvēks ar gadiem varētu mainīties?

MAREKS. Es negribu neko domāt.

JURIS. Svinīgi solos nekā par tevi neteikt! Goda vārds. Un nav jau arī, ko teikt. Es pieņemu to, kā tu dzīvo - tā ir tava dzīve, un man tā, paldies Dievam, nav jādzīvo.

MAREKS. (*Jānītim*) Aiziesim līdz pļaviņām!

JURIS. Viss, viss, viss! Es negribu par tevi runāt un nerunāšu! Un man nav iemesla! Viss!

MAREKS. (*Jānītim, par akordeonu*) Paņem bandūru.

JURIS. (*klusu*) Varbūt mēs nekad vairs nesastopamies. Tiksim rīt katrs pie savas laimītes, dzīvosim zaļi, un mums nebūs vairs ne mazākās vajadzības vienam ar otru runāt.

MAREKS. Kāda vajadzība tagad?

JURIS. Vajadzība ir man, jā, atzīstos. Apsēdies, lūdzu... Es esmu nobijies! Jā, nobijies, nesmejies! Man pašam jāsmejas. Es nezinu, ko es tur darīšu. Kā tas būs. Viss taču ir mainījies. Es atgriežos... nu, un tālāk? Neviens mani vairs tur nepazīst. Es saku - *esmu tas pats*... Ovācijās neatskan... Domā, atskanēs?

Mareks beidzot apsēžas uz terases malas. Juris blakus.

JURIS. Kur Čellists tagad sēž?

MAREKS. Nezinu...

JURIS. Un stulbais Hipaks?

MAREKS. Esot miris. Kaut kur dzirdēju, pirms pāris gadiem.

JURIS. Redzi, es saki: pakaļā būs ar mani!

MAREKS. Sirmo vienreiz redzēju.

JURIS. Nu, elpo vēl, vecais āzis? Mūsu abu dēļ gandrīz revolūcija sākās. Neatceros, kurš pirmais teica: *ejam*, bet nervus mēs pašam Lielajam pabojājām. Esi dzirdējis, ne.

MAREKS. Jā...

JURIS. Neskanēja pārliecinoši!

Juris smejas pārlietu skaļi. Brīdi abi klusē.

Jānītis atkal manipulē ar glāzītēm - iespējams, viņš pūlas veikt ko līdzīgu

Mareka burvju trikiem.

MAREKS. Kāpēc tev vispār kaut kur jābrauc?

JURIS. Smejies?

MAREKS. Es būtu laimīgs dzīvot te. Mierīgi. Putni. Ezers.

JURIS. Un pievemta laiva!

MAREKS. Nopietni.

JURIS. Šī vieta ir man kā radīta!

MAREKS. Es cienu tavas intereses, tiešām! Kad es domāju par sevi... Piecdesmit nāk.

JURIS. Ar ko man te parunāt? Ar dabu?! (*par Jānīti*) Ar šito varbūt?! Kad cilvēks katru dienu dzīvojas pa televizora ekrānu, viņam rodas citi secinājumi, zini.

MAREKS. Jau sen vairs neesmu katru dienu!

JURIS. Esi!

Viņi atkal apklust. Taču pēc mirkļa Juris jau atkal smaida.

JURIS. Labi, ka mēs beidzot parunājām, vai ne?

MAREKS. Bet es tiešām esmu nonācis pie kaut kādiem secinājumiem!

JURIS. Es arī!

MAREKS. (*smejas*) Vienubrīd gan man likās, ka jākaras augšā, goda vārds.

JURIS. Es rakstīšu grāmatu! Tev būtu interesanti? Stāsts tāds: par vienu cilvēku, veci, kurš nodzīvojis pusdzīves, bet nav izlietojis savas spējas. Viņš objektīvi ir gudrāks par apkārtējo vidi - es tur to pierādīšu ar visādiem pilnīgi stulbiem gadījumiem - bet nekad nav vēlējis īpaši ar to vidi brāļoties. Nu, un tad vienu dienu viņš uzsāk jaunu dzīvi. Viņš tiem uzkrīt kā sniegs uz galvas. Ienāk kafejnīcā - *bah!* Nepatīkami! Bet objektīvi viss sāk nostāties savās vietās. Vienvārdsakot, ar viņu visi sāk rēķināties. Tas tā - rupji ņemot. Nu?! Īstais stāstiņš īstajā laikā, ne? Es dzīvošu tajā Armīša smirdīgajā ūķītī un rakstīšu, rakstīšu! Interesanti, vai ne?!

MAREKS. Jā...

JURIS. Tu lasītu?

MAREKS. Protams.

JURIS. Nu, es tomēr esmu tas pats, kas agrāk? Nemaz, nemaz neesmu mainījies, ko? Nu?!

Juris smejas, skauj Mareku.

JURIS. Pasmaidi taču, dzīve ir skaista! Un viņš jau ir tuvu. Un es braukšu prom jau šovakar. Laikam. Rīt. (*skaļi sauc*) Te vairs nav ko elpot!...

Ar pamatīgu netīru trauku krāvumu no nama iznāk Laima.

LAIMA. Tūlīt ēdīsim!

JURIS. Cilvēks ir domāts ēšanai?! Paskatieties uz sevi spoguļos, mīļie! *Kas es esmu?* - pajautājiet!

Laima ir nolikusi traukus uz terases malas un, notupusies blakus Marekam, sniedz viņam nolaizīt putu karoti.

LAIMA. Tas ir garšīgāks par gatavu!

Mareks laiza karoti. Juris smejas joprojām.

Pie terases ir pienācis KĀRLIS - melnais uzvalks viņam ir nedaudz par mazu, bikses nosmērētas, baltā krekla divas augšējās pogas vaļā, kaklasaite sagriezusies.

LAIMA. (*Kārlim*) Tu arī gribi?

Viņa sniedz Mareka pusē aplaizīto karoti Kārlim, taču viņš nevērš tzm uzmanību.

KĀRLIS. (*Jurim*) Tā pavirši rēķinot, jums vajadzēs trīs nedēļas, četri veči trīs nedēļas. Tādu ātro palīdzību vispirms...

JURIS. Lai visu te nojauktu un līdz ar zemi nolīdzinātu!

KĀRLIS. (*par Laimu*) Ja mēs te abi kādu pusgadiņu padzīvotu, cilvēki šurp lauztos, zeltā maksātu. Viņa ar divām olām puspasaules māc pabarot.

JURIS. (*smejas*) Kādām olām?

KĀRLIS. Parastajām. Tā nosacīti ņemot, protams.

Laima ņem traukus, kāpj no terases lejā un dodas prom.

KĀRLIS. Un uz ezera vajag uzbūvēt tādu trauku mazgātavu - no laipas tupus rāpus taču grūti. Divi veči man pusdienā dabūtu tādu būdiņu gatavu.

JURIS. Ķeries klāt! Armītis maksās. Un prasi divreiz vairāk nekā būtu solīdi.

KĀRLIS. Kāpēc?

JURIS. Tāpēc, ka viņš ir ļoti gudrs un izdarīgs.

KĀRLIS. Nē, es par darbu ņemu tikai tik, cik tas maksā. Un ne santīma vairāk! Dzelžaini!

JURIS. Tev te būtu īstā vieta. Nopietni. (*par Jānīti*) Viņš viens nevar visu vilkt.

KĀRLIS. Nē! Es tikai nosacīti, tā teikt. Mums štābā taču šogad ir divreiz vairāk darba, nespējam galā tikt.

JURIS. Gatavojamies karam?

KĀRLIS. Jā un nē - ļoti viltīgi. Nemanāmi par trim procentiem intensificējam mobilizāciju.

JURIS. Ko tu dari?

KĀRLIS. Mobilizācijas apjomus intensificēju. Trīs procenti. Bet cilvēku materiāls ir slikts - daždien mūsu vīri sāk pat nervozēt. Tad vēl būs divas principiālas pārdislokācijas. Mazai armijai jābūt gudrai armijai. Esat manījuši - naktīs, ap četriem kolonnu pārvietošanos, ne?

JURIS. Nepļāpā valsts noslēpumus!

KĀRLIS. Dažreiz valsts noslēpumi ir jāizpļāpā - lai viens otrs šeit sāktu saprast, ka dzīve nesastāv tikai no saulainām dienām un saldā krējuma, nosacīti runājot.

JURIS. Un šķidrajām omletēm. Tā nosacīti izsakoties.

KĀRLIS. Mūsu vīri zina, ka strādā bērnu bērniem.

JURIS. Es esmu iecerējis grāmatu. Stāstu par vienu veci, vīru, kurš visu dzīvi ir sities tā kā tāds... pludiņš, nosacīti izsakoties. Vienalga kādos sūdos iemests.

MAREKS. (*Kārlim*) Vai tām būdelēm vienu sienu var nojaukt?

KĀRLIS. Kāpēc jaukt? Sienas vēl labas.

MAREKS. Bet izņemt vienu laukā - tā var?

KĀRLIS. Lai iznāk garāža?

MAREKS. Un ielikt logu - no grīdas līdz griestiem. Ar skatu uz ezeru.

KĀRLIS. Tad tikai pareizā sienā jāzāgē.

MAREKS. Galvenais, ka tas ir iespējams.

KĀRLIS. Es jau visu laiku brīnos: neviens nesargā - kā tas ezers jau nav izkāsts tukšs?! Te vimbām jābūt, labām vimbām. Es jau sen būtu nolīcis vienu cilvēku. Jā, pirmā lieta: lielu logu uz ezeru - lai sēž un pasē.

Juris smejas.

KĀRLIS. To var mierīgi izdarīt! Kā kluci kāpostos, nosacīti izsakoties. Zaldātiņiem, piemēram, ļaut iemest vienu tīklu mēnesī - visa rota te ar granātmetējiem sēdēs, ticiet man.

JURIS. (*Marekam*) Cik pulkstens?

KĀRLIS. Kā to vīru sauc?

JURIS. Livingstouns.

KĀRLIS. Tu rakstīsi par Ameriku?

JURIS. Ā, to, kurš jebkuros sūdos labi jūtas? Vēl neesmu izdomājis.

KĀRLIS. Mēs varētu kādreiz parunāt: labs stāsts...

MAREKS. Deg! Jūtat?! Deg!!!...

Mareks, Kārlis un Juris reizē metas uz nama durvīm, nozūd tajās. Jānītis

gan paliek sēžam. Vien akordeonu viņš ņem klēpī - kā dārgumu.

Tomēr tad durvīs parādās Hilda ar palielu, kūpošu katlu rokās.

HILDA. Brokastis...

Viņa noliek katlu Jānīša deguna priekšā.

HILDA. Labu apetīti!

Jānītis pabīda katlu prom - tā saturs acīmredzami nesmaržo apetītelīgi.

HILDA. Es esmu laimīga, ka man vairs nebūs tevi jāredz. Jā. Nē, es saprotu - tu nevari viens pats visu vilkt, bet kāpēc tu soli? Tu solīji zivis... Atkal sarkšu tavā vietā. Atkal. Nekas - pēdējo reizi... Viens tu paliksi, viens! Dzīve iet uz priekšu. Sapūsi. Un man nemaz nav Žēl. Jā. Nemaz!

No nama iznāk visi trīs tikko tur nozudušie.

HILDA. Brokastis!

Viņa jau plati smaida.

JURIS. Pēdējās olas piededzināji?!

Hilda smejas, vīrieši ielūkojas katlā, taču nogaršot tā saturu neviens neņem.

HILDA. Te taču mums vienmēr ir bijusi saimniece - kas es par pavāru! Tikai pagājušomēnes atlaidu: sākas jauni laiki. Būs citi ēdieni.

Atgriežas Laima ar nomazgātiem traukiem.

LAIMA. Piedega?!...

HILDA. Mani taču nedrīkst atstāt vienu!

KĀRLIS. Putru pat no cirvja var izvārīt! Nosacīti sakot. (*Laimai*) Ejam, mammīt!

Kārlis ņem katlu, un viņi ar Laimu nozūd namā.

JURIS. Skaidrs, ka dieviņam vajag dažādus ļautiņus, tikai es joprojām nespēju saprast, kāpēc man ar viņiem tik ilgi jāuzturas kopā, kāpēc tieši tā parasti notiek: vajadzības nekādas, pilnīgs idiots, bet, lūdzu, *kontaktē nu, mīļais, atkal!* Skaidrs, tā ir kāda augstāka gudrība, pārbaudījums - Livingstouna kavēšanās nav nejauša sakritība: mums ir jāpadzīvo brīdi visiem kopā, vēlreiz rāmi jāpaskatās uz dzīvi, kāda tā nu ir, nosacīti izsakoties. Lai saprastu, ka cilvēkam jābūt cilvēkam, nevis pludiņam, atkal nosacīti izsakoties. Varbūt tas tiešām ir tā! Realitāte liek man to secināt. Lūdzu, esmu secinājis, izteicis skaļi, apstiprinājis, nu... Livingstoun! Ū-ū!...

HILDA. Neviens te nav vainīgs!

JURIS. Viņš pats gaidītu trīs dienas? Trīs dienas! Mums dzīve apstājas? Mums savu plānu nav? Pazemojoši!

Atgriežas Kārlis. Viņš ņemas izlikt uz galda Laimas iepriekš nomazgātos šķīvjus.

KĀRLIS. Viņa no suņa kakas - atvainojos, pīrādziņus izceps, nosacīti sakot.

JURIS. (*Hildai un Marekam par Kārli*) Nu! Kāpēc? Kāpēc?!

KĀRLIS. Lai visus pabarotu.

JURIS. Nosacīti izsakoties?

KĀRLIS. Nē, es par tām kakām nosacīti, nosacīti par kakām!

Viņš smejas. Iespurdzas arī Hilda, smaida Mareks.

KĀRLIS. Es dažkārt izsakos tā... neprātīgi. Štābā vīri vien!

Nu smejas arī Juris, homēriski.

Durvīs parādās Laima ar ūdens krūzi rokā.

LAIMA. Jums ir ļoti garšīgs ūdens!

KĀRLIS. Tu teici, ka sanāks!

LAIMA. Es atvainojos.

HILDA. Vainīga esmu es!

KĀRLIS. Ja palaiž to putru garāku, tad taču var...

Viņš nozūd namā, lai jau pēc mirkļa būtu atpakaļ ar tukšo katliņu.

KĀRLIS. Garšai nebija nekāda piedeguma, tikai smaka!

HILDA. (*par Jānīti*) Vakarā mums solīja zivis! Dzīrosim.

KĀRLIS. Zivis mēs mākam tā cept, kā karaļņamos neredzēt!

JURIS. Nosacīti sakot.

KĀRLIS. Nē, tiešām! (*Jānītim*) To ezeru mēs šovakar izkāsīsim tukšu! Vienu mazu tīkliņu, vienu mazu ugunscuriņu, un jūs mūs pieminēsīt visu atlikušo mūžu, nosacīti sakot.

Kārlis nosēstas blakus Laimai, skauj viņu, noskūpst.

KĀRLIS. Ja mēs nebūsim jau aizbraukuši.

HILDA. Līdz vakaram viņš vēl nebūs atbraucis.

JURIS. Kā tu zini?

HILDA. Es tā rēķinu.

JURIS. Ja viņš bija Kopenhāgenā, var uzrasties katru mīļu brīdi.

KĀRLIS. Mums vairs nav laika. Štābs...

HILDA. Tad nekā...

Brīdi klusums.

KĀRLIS. (*Laimai*) Kā tu domā?

LAIMA. Ko es domāju?

KĀRLIS. Mums vajadzētu vēl palikt? Nē, tā jau ir: reti gadās, kad draugi tā vienkārši salasās kopā. Atliek visu, sanāk. Padzīvojas paši sava prieka pēc. (*Laimai*) Paliksim? Tavas Peciņas būs jau noilgojušās: viņas ne mirkli nevar bez Omas. Mani jau neprasa: *Opis karo!* (*smejas*) Labi, paliksim. (*visiem*) Un nogalināsim jūs ar tām zivīm, nosacīti izsakoties.

Kārlis smejas viens pats.

Negaidīti atskan sievietes kļiedziens. Tad vēl viens, vēl. Visi lec kājās.

HILDA. Ezerā, Jānīt! Ezerā!

KĀRLIS. Kur?...

Hilda metas lejup no terases pirmā, tad arī Laima.

JURIS. Tur, pie laivām! (*Jānītīm*) Ātrāk, ātrāk!!!

KĀRLIS. Nebļauj vairs, nedzird.

JURIS. (*Jānītīm*) Skrien taču!!!

Jānītis tiešām ir piecēlies no savas vietas un lūkojas tai pašā virzienā, kur pārējie.

MAREKS. Nāk jau. Viss.

KĀRLIS. Es teicu - viss normāli...

JURIS. (*Jānītīm*) Kā aizmidzis!

Parādās Laima ar Hildu, ar viņām kopā IRMA - baltā, garā mežģīņu kleitā, basām kājām. Nopakaļ ARMANDS: arī basām kājām, apakšbiksēs un džemperī. Bikses viņš nes rokā.

JURIS. (*smejas*) Mani šodien saģērba kā brūtganu - it kā es vairs nedzīvotu šajā zemē!

IRMA. Es atvainojos, atvainojos, atvainojos - paslīdēja laivā kāja: zeķes gāju mazgāt...

HILDA. (*Jānītīm*) Marš, laivu tūrīt! Zibenīgi!

KĀRLIS. Tai trauku būdiņā varētu arī veļu mazgāt!

IRMA. Labi, ka Armītis tieši garām nāca.

Irmāi kāpjot augšā uz terases, Mareks pasniedz viņai roku. Augšā nāk arī pārējie.

KĀRLIS. (*Armandam*) Es te iepriekš stāstīju: vajag trauku mazgātavu uz laipas - trīs veči man mierīgi divās dienās...

HILDA. (*Armandam*) Uzvelc bikses!

IRMA. Brokastojam? Esam nokavējuši?

KĀRLIS. Vakārā būs zivju orgījas, festivāls! (*Armandam*) Gādā tīklu, saimniek!

Visi pamazām, nemanot, sasēstas ap galdu. Arī Jānītis atkal ir savā galda galā, otrā - Armands.

HILDA. Laiks kā pēc pasūtījuma! Būs Žēl braukt projām.

ARMANDS. Jūs jau paēdāt? Cik pulkstens?

KĀRLIS. (*skatās pulkstenī*) Esam nokavējuši ziņas. Jau divdesmit četriem pāri.

JURIS. Livingstounu varbūt karadarbības aizturējušas! Lidmašīnas vairs nelido.

HILDA. Mūsu ūdenim ir pat dziedējošas, ne tikai ārstnieciskas īpašības: mēs agrāk to nezinājām. Te viena tantiņa atbrauca...

JURIS. Un stipri jaunāka palika.

Glāzēs tiek liets ūdens no lielās, Laimas nestās krūzes.

KĀRLIS. Tā ir totāla krāpšanās. Vērtība ir tikai reālam, taustāmam, īstam darbam, tam, ko tu uz sava kupra savergo, nosacīti sakot.

HILDA. Mēs pēc tam analīzes taisījām...

KĀRLIS. Nē, es nerunāju par jūsu ūdeni - es saku teorētiski. Es tā uzskatu.

JURIS. Nosacīti sakot...

IRMA. Te ir tik laba aura: es guļu kā nosista. Varētu visu cauru dienu...

HILDA. Cilvēki jau to ļoti jūt: viņi neapzināti brauc tur, kur tas viss ir. Viņiem jau nevajag vienkārši svaigu gaisu, vienkārši ūdeni, vienkārši sauli vai vienkārši ezeru. Te ir īpaša vieta, Armīt.

KĀRLIS. (*Armandam*) Kad es biju tavā vecumā, mēs ar puikām šitādas kāpnītes divās dienās dabūjām gatavas!

HILDA. Man taču ir bail: vai es gribēšu vairs kādreiz te atgriezties - Armītim ir tādi plāni! Viss mainīsies līdz nepazīšanai. Vecākā paaudze paiet malā, vai ne?

Viņa ir ieķērusies Jura elkonī.

KĀRLIS. Visa dzīve te palikusi.

JURIS. (*Hildai*) Cikos tu zvanīji pēdejoreiz?

MAREKS. (*Armandam*) Cik maksā viena tava būdele? Gadā? Piemēram, tā, stūrī pie ezera. Numur astoņi, šķiet. Es vienā sienā iebūvētu logu no grīdas līdz griestiem.

KĀRLIS. Sargāt?

MAREKS. (*Armandam*) Es pārvāksos uz šejieni dzīvot.

Hilda smejas.

KĀRLIS. Tu vispār zāģi esi redzējis? Kāds izskatās?

Visiem par uzjautrinājumu Mareks *izvelk* no Mareka auss pingponga bumbiņu.

MAREKS. Tu dzirdi?! Atdosi vienu mājiņu?

ARMANDS. Ja būs koncepcijā...

MAREKS. Nelaidīsi.

HILDA. Tas gan būtu tik labi, ja kāds būtu viņam te blakus. Es vairs nedrīkstu iejaukties bērna dzīvē, bet man bail, ka gribēsies. Ja jūs būtu blakus. Ar Irmu.

JURIS. (*Marekam*) Ko tu muldi?

KĀRLIS. Tiešām!

HILDA. (*smejas, Marekam*) Tu muļķo mani!

JURIS. Un sevi!

MAREKS. (*Armandam*) Atbildi, kad krusttēvs jautā!

ARMANDS. Jā...

IRMA. Ko - *jā*?

KĀRLIS. Kāda velna pēc?

LAIMA. Kārli!...

Negaidīti Jānītis sāk spēlēt akordeonu - straujo *Tumša, tumša tā eglīte...*

JURIS. Beidz, izbeidz!...

Jānītis gan nedzied, tomēr Kārlis skanīgi iedzied piedziedājumu.

JURIS. Apklustiet!!!

Viņš ir pielecis kājās, kādēļ Jānītis noklust. Tad arī Kārlis.

HILDA. (*Jurim*) Lidmašīna tādēļ ātrāk nelidos. Ja mēs klusu sēdēsīm.

Viņa glāsta Jura roku.

JURIS. Tad dziediet skaļāk! Lai sadzird, lai steidzas!

Viņš strauji dodas prom, nozūd namā. Brīdi viss ir kluss, bet kad klusi
iespurdzas Hilda, smejas arī citi.

HILDA. Trīs dienas. Viņam pat viena ir daudz.

MAREKS. Ar ko viņš brauks no lidostas?

KĀRLIS. Vajadzētu aizsūtīt kādu pakaļ.

HILDA. Ko?

LAIMA. Pēdējais vilciens šodien jau ir prom.

IRMA. Jau?! Tās dienas ir tik īsas!...

HILDA. Viņš taču nebrauks ar vilcienu!

KĀRLIS. Protams!

MAREKS. Ar ko viņš brauks?

HILDA. Lūdza nerūpēties - tas ietilpstot viņa pienākumos.

KĀRLIS. Dažreiz ir labāk pašiem parūpēties. Lai tevi nepiemirst, tā sakot.

LAIMA. Nu, uz priekšu!

KĀRLIS. Teorētiski. Es domāju par dzīvi kā tādu: nosacīti sakot. Ne par šo gadījumu.

Mēs jau arī nemaz nezinām, kur viņš ir, kad ielido un tā...

ARMANDS. Brokastis jau paēdāt?

HILDA. Es gribu zivis, zivis, zivis!

KĀRLIS. (*Armandam*) Tīklu, saimniek!

HILDA. Uz ezeru!

KĀRLIS. Jums te jābūt vimbām, labām vimbām!

Hilda ar Kārli ceļ augšā no soliem citus.

MAREKS. Mēs nelienam vienā laivā.

KĀRLIS. Tad samazini mūs, maestro!

Kārļa smiekliem pievienojas arī Hilda. Bet pirmā no terases lejup nolēc Laima, viņa sniedz roku Marekam. Tad lec Kārlis, raudams sev līdzī Irmu - viņa spiedz. Arī Jānīti Hilda izdzen no viņa vietas un, atņēmusi akordeonu, nogrūž lejup pa terases kāpnītēm. Drīz smieklis noklust ezera pusē.

HILDA. Un tu?

ARMANDS. Es neesmu brokastis ēdis!

HILDA. Negribi nekā man teikt?

ARMANDS. Brokastis gribu!

HILDA. Tev nekas nav sakāms?

ARMANDS. Tu nekā man nepietaupīji?

HILDA. Ja es kaut ko tev saku, es gribu ļaunu? Atbildi. Ātrāk ēst nedabūsi.

ARMANDS. Ko atbildēt?

HILDA. Kam tu melo? Es redzēju. Tu teici - *viss cauri!* Kas ir cauri?

ARMANDS. Cik man gadu?

HILDA. Vienpadsmit!

ARMANDS. Tad dod ēst - lai es ātrāk lielāks augu!

HILDA. Paskaties man acīs! Paskaties!

ARMANDS. Es tiešām ļoti gribu ēst...

Jānītis ir atgriezies, taču tikko viņš ir uzkāpis augšā uz terases, Hilda nogrūž viņu atpakaļ, lejup. Arī Armands lido viņam nopakaļ.

HILDA. Tu esi saimnieks!

ARMANDS. Kā es varu zināt, kur ir tīkli?!

HILDA. Vakariņām ir jābūt!

Jānītis ar Armandu prom.

Nama durvīs stāv Juris.

HILDA. (*smejas*) Te vēl raibi ies! Labi, ka Livingstouns viņu konsultēs.

JURIS. Tabors! Īsts tabors!

HILDA. Man liekas - tu nīsti cilvēkus!

JURIS. Jā, nīstu! Un nekaunos par to!

Hilda ar skūpstu aizspiež viņam muti.

JURIS. Nē, es viņus nenīstu - viņi paši ir tādi! Paši... tādi...

Hildas lūpas neļauj viņam runāt, viņa smejas.

JURIS. Viņi tur jau esot jautājuši par mani: kad es būšot? Ar ovācijām mani sagaidīšot! Joks, protams. Mēs sēdēsīm, runāsim, un runāsim, runāsim. Hipaks tikai esot miris, citādi dzīve tur nemaz neesot mainījies - cilvēki taču nespēj aizbēgt no sevis!...

Hilda kļūst arvien uzmācīgāka, viņa ir jau atpogājusi Jura kreklus, knibinās ap bikšu pogām.

JURIS. Es nevaru tagad: pārāk nervozi, dzirdi?!... Nē, lūdzu, es nevaru tagad...

Tomēr Hilda jau bīda Juri namā iekšā, pretošanās ir velta.

Tikko viņi ir nozuduši, atgriežas Jānītis. Un nosēstas savā vietā galda galā.

Viņš atkal uzsāk manipulācijas ar glāzītēm.

Pēc brīža no ezera augšup kāpj arī Armands ar Irmu.

ARMANDS. Viņam taču to būdu nevajag!

IRMA. Tas ir nopietni!

ARMANDS. Kam viņš te bumbiņas no pakaļas vilks laukā? Pats sev? Saule pakausi uzsildīja un viss.

IRMA. Bet tu teici - *jā*!

ARMANDS. Es neesmu brokastis ēdis!

Irma nelaiž viņu namā.

IRMA. Tas ir pats galvenais: tu teici viņam *jā*! Dzirdi?! Viņš tev ir krusttēvs, labi. Un es?

ARMANDS. Viņš taču tev nespiež naktīs būt mājās!

IRMA. Viņš ir mans vīrs. Vēl ir. Un būs bijis!

ARMANDS. (*Jānītim*) Ko jūs ēdāt?

IRMA. Nekas pats no sevis nenokārtojas, nekad, tici man!

Beidzot Armandam izdodas nozust namā. Pēc brīža viņš ir atpakaļ ar ananāsu - griež to, ēd lieliem gabaliem.

IRMA. Tad dzīvojiet te abi divi... To tu gribi?

ARMANDS. (*Jānītim*) Labs vējš šodien - palaižam pūķi?

IRMA. Nē, dzīve nav jālauž - ir tikai jāizlemj. Un viss. Visapkārt tāds gaišums. Ja ne šodien, tad rīt tu jau varēsi dzīvot pilnīgi brīvi, pilnīgi. Nu, un ja tu nezināsi, ko tu gribi! Ir sev jāatzīstas. Skaļi. Slēpjoties mēs paši nodarām sev pāri!

No ezera augšup nāk Kārlis, Laima un Mareks, ar tīklu un airiem. Visi basām kājām. Pamanījusi nācējus, Irma steigšus sēžas Armandam klēpī, skūpst viņu - gari un kaisli. Kad skūpsts ir galā, Irma paliek Armandam pieglaudusies.

IRMA. Mēs piestāvam viens otram?

Kārlis smejas.

KĀRLIS. Viņam labāk vajag iemācīt cirvi rokā turēt!

Armands gan pūlas piecelties, tomēr Irma atkal viņu skūpst.

KĀRLIS. Sievietes uz virtuvi! Sievietes!!!

Viņam rokā zara stakle ar divām uz tās uzvērtām zivtelēm. Taču Irma vēl ciešāk skauj Armandu.

Laima strauji met zemē tīklu, ņem Mareku pie rokas - krīt zemē airi, un ved viņu namā iekšā. Irmas skūpsts ir galā.

IRMA. Pagaidiet!...

Tomēr Laima ar Mareku jau ir nozuduši.

KĀRLIS. Ko tu muļķojies?

IRMA. Es nemuļķojos, zini.

KĀRLIS. Labi, es saprotu - puika. Čuras galvā, nosacīti izsakoties. (*smejas*) Bet tu?

IRMA. Ko tu saproti...

KĀRLIS. Es saprotu.

IRMA. Ko tu saproti?

KĀRLIS. Mēs taču neesam šurp braukuši, lai lauztu un ārdītu, nosacīti ņemot.

IRMA. Ko tu saproti, es jautāju?!

KĀRLIS. Neko es nesaprotu!

IRMA. Lauzt un ārdīt varbūt nozīmē jaunu būvēt! Jaunu un stipru!... Tavas nelaimīgās kāpnītes, piemēram.

KĀRLIS. Nē, es ne par kāpnītēm...

IRMA. Bet es par kāpnītēm! Tieši tāpat ir arī dzīvē!

KĀRLIS. Nosacīti sakot?

IRMA. Es varētu uzrakstīt grāmatu! Par spridzināšanas nepieciešamību! Dzejoļu krājumu!

KĀRLIS. Pirotehnika...

IRMA. Vai tu negribi iet?

KĀRLIS. Uz kurienu?

IRMA. Apvainosies, ja pateikšu!

ARMANDS. (*Kārlim*) Jūs tik vien noķērāt?

KĀRLIS. Man vispār nekā nevajadzēja ķert! Priekš kam man tas vajadzīgs? Man tas viss pie vienas vietas, nosacīti ņemot.

IRMA. Viņš tev nekā nav nodarījis!

KĀRLIS. Mēs braucam prom!

IRMA. Es atvainojos.

KĀRLIS. Mēs sanākam atpūsties, veci draugi, sava prieka pēc...

IRMA. Atpūsties varēsi pēc tam. Pagaidām mēs dzīvojam! Nosacīti sakot.

KĀRLIS. (*Armandam*) Es gribu runāt ar tevi! Zem četrām acīm.

IRMA. Mums noslēpumu nav.

Armands tomēr ceļas un liek Irmu blakus. Viņš nosēstas uz terases malas, aicinot Kārli līdzās.

IRMA. Man aiziet?

KĀRLIS. Apvainosies, ja pateikšu!

Armands iesmejas pirmais, tad Kārlis, kādēļ Irma strauji dodas prom, namā iekšā.

KĀRLIS. Es arī kādreiz māku pateikt, ne?!

ARMANDS. Ko jūs ēdāt brokastīs?

Kārlis ņem laukā no kabatas vairākkārt salocītu, aprakstītu papīra salveti.

KĀRLIS. Te ir! Papēti, papēti, bez steigas!...

Armands acīmredzami nopūlas velti.

KĀRLIS. Man ir baigs rokraksts!... Tā ir tāme. Četras nedēļas. Pieci veči četras nedēļas. Tāda ātrā palīdzība. Pirmajai sezonai. Nē, protams, tava mammīte stāstīja: plāni ir lieli, iespējas vēl lielākas. Bet tā ir nākotne. Kas domās par šodien? Kāpnītes - visām mājiņām. Jumti. No gara laika - garām gāju. Nē, es nevaru tādām lietām garām paiet! Nav jau grūti uzrakstīt. Draugu radu bērns. Pirmajai sezonai.

Nemanāmi atgriežas Irma, atkal sēstas pie galda, pacilā Armanda apgrauztās ananāsa mizas.

ARMANDS. Ezers ir tukšs?

KĀRLIS. Nē, es saprotu: ko tev tāds onkulītis tagad te fleitē, ne?! (*smejas*) Laimīga tā valsts, kur jaunie paši plāno, būvē, skaitļo. Tā ir! Neņem galvā, aizmirsti - es neapvainošos! Man ir labs raksturs! Vajag darīt, kā tu pats esi domājis, protams... Ja nu vienīgi neesi vēl domājis. Tā ir tāme. Četras nedēļas, pieci līdz seši vīri. Mēs viņus izdzenam melnās miesās. Pirmajai sezonai. Pēc tam tavi debesskrāpji. Labi, dzen mani prom! Vecu veču muldēšana. Aizmirsti!

ARMANDS. Kur mamma palika?

KĀRLIS. Nāc! Piemēra pēc: pirmās būdeles kāpnītes!...

Viņš apbrīnojami veikli nolec lejā pats un parauj līdzī Armandu. Abi nozūd ezera virzienā. Irma nav paspējusi tos aizkavēt: viņa steigšus dodas nopakaļ. Jānītis nolūkojas aizgājušajos bez īpašas intereses. Viņš atkal vingrinās ar glāzītēm.

No nama laukā nāk Laima - viņai rokā karsta bļoda. Uz sliekšņa viņa stājas.

LAIMA. (*namā*) Te neviens nav!

Acumirkli viņai aiz muguras parādās Mareks. Viņš liek Laimas bļodu uz galda, skauj viņu. Abi smejas.

MAREKS. Un tad viņš izņēma to smirdīgo zivju sacepumu viņai no rokām, apskāva viņas vidukli, nē - noietās uz viena ceļa viņas priekšā (*dara tā*) un teica: *Es brīnos par sevi! Kas notiek?...*

LAIMA. *Ak, kur mans prātiņš izkūpējis!...*

MAREKS. ... viņa teica. Un tā viņš tupēja viņas priekšā, un tā viņa ilgi, ilgi lūkojās uz ezeru...

Jānītis ir nolīcis Laimas atnesto bļodu sev priekšā un bez steigas ēd to laukā.

MAREKS. Izklausās pēc prasta, salda lubu romāna. Kāpēc? Viss taču ir taisnība, mēs esam pieauguši, reāli cilvēki, godīgi atzīstamies savās... iekšējās kustībās. Un tā nav jutināšanās... Viņa klusi pasmaidīja, jo pamanīja ezera krastā galvenā varoņa antagonistu... Varbūt tieši tā man arī vajadzētu rakstīt? Tādā stilā es neesmu neko lasījis... Protagonists tup pie kājām, antagonists skraida gar būdelēm ar zāģi. *Opis karo!* Viņam ir motors pēcpusē, domā protagonistis. Antagonists nedomā neko, tik cērt un zāģē. Bet galvenā varone domā, cik gan abi dēli ir līdzīgi viņam... Viņas acu priekšā slīd pagātne... (*Jānītim*) Skan mūzika. Dzirdi?! Mūziku, veikli!

Jānītis noslauka muti, ņem akordeonu - skan *Nodzisa vakar blāzma...*

MAREKS. Viņa atceras savus mazbērnus. Jūsu puikām vēl nav atvases, tikai Zitiņai, ja? Divas meitiņas?...

Negaidīti Laimas smaids zūd, viņa sagumst uz sola.

MAREKS. Galvenajai varonei sareibst galva...

LAIMA. Es taču pat Peciņas pavisam biju aizmirsusi!...

MAREKS. Protagonistam pat bērnu nav, viņš skatās un jautā: *Tev slikti?*

LAIMA. Es tev daru pāri!

MAREKS. Protagonists visu saprot.

LAIMA. Bet es ņemšu un to izdarīšu! Es varētu, laikam! Dzīvojam vienreiz...

MAREKS. (*Jānītim*) Mūzika nost!

Jānītis gan spēlē tālāk - kā nedzirdējis.

MAREKS. Apklusti! Viss! Dzirdi?!

Jānītis klīst savā mūzikā - acis ciet.

MAREKS. Es izslēdzu mūziku! Es tevi izslēdzu!!!

Vien iedunkāts Jānītis beidz spēlēt.

MAREKS. Protagonists pagriežas un skrien! Skrien pats nesaprazdams, kāpēc. Skrien no galvenās varones, kura viņam nav vienaldzīga, kurai viņš nav vienaldzīgs, un kuras antagonists ir galīgs auns, nosacīti sakot. Viņš nesaprot, kāpēc viņš bēg, bet viņš to zina.

LAIMA. Es zinu, zinu!

MAREKS. Un viņa to zina. Viņi zina abi: spridzinot jauns nerodas nekas.

LAIMA. Viss, viss, viss - cauri! Galvenā varone atkal pasmaida! Viņa apbrīno protagonistu. Viņa nesaprot, kur tāds ir radies.

MAREKS. Protagonists nesaprot pats. Dzīvē tā nenotiek. Varbūt viņš ir jau miris?!...

Abi smejas.

Tad Mareks skauj Laimu. Viņi noklust.

MAREKS. Stulba grāmata iznāk. Es nerakstīšu.

LAIMA. Tev ir tik laba valoda! Un doma.

MAREKS. Bet tā nav taisnība.

LAIMA. Kāpēc?

MAREKS. Nezinu, kāpēc.

LAIMA. Un kas ir taisnība?

MAREKS. Nezinu. Nezinu. Protagonists jūt, ka melo, tikai nezina, ko.

LAIMA. Tu esi satraukts! Un viss. Tas ir tik dabiski. Rokas aukstas. Uzvelc sandales.

MAREKS. Un acumirkļi uzzināsi visus dzīves noslēpumus.

LAIMA. Tev ir jāraksta. Tu pats to zini. Tev noteikti, noteikti ir jāraksta. Citam cilvēkam tāda izdevība dzīvē vispār nerodas. Nedrīkst, nedrīkst laist to garām. Cits visu mūžu tā arī velk bumbiņas ārā no visiem caurumiem. Tev vairs nebūs tas jādara.

MAREKS. Es to māku, labi māku...

LAIMA. Visu mūžu! Vienīgo mūžu! Tu neesi tam radīts!

Negaidīti Mareks *velk* laukā no krūtīm koši sarkanu marcipāna sirdi.

LAIMA. Muļķis! Muļķis, muļķis!

Viņi smejas. Mareks liek Laimai kost pusi sirds, otru met mutē pats sev.

MAREKS. Bet ja nu protagonistam galveno varoni vajag tikai tāpēc, ka viņa labi gatavo: viņš visu mūžu ir pa ēdnīcām mētājies!

LAIMA. Beidz! Tev ir tik labs stāsts! Īsts stāsts! Uzvelc sandales!

MAREKS. Es neesmu brokastis ēdis.

Tomēr līdz galdam viņš nenokļūst - no nama nāk laukā Juris: vienā spoži baltajā kreklā un apakšbiksēs. Viņam rokā aprakstīta papīra lapa.

JURIS. Paklausies! (*lasa*) Kad durvis aizkrita aiz viņa muguras, kafejnīcā sēdošo skati visi kā viens pagriezās uz durvju pusi... uz ieeju: tā būs labāk. Tātad - visi viņu ierauga.

(*lasa*) Gaisā virmoja cigarešu dūmi, tomēr gaišais stāvs spiedās tiem cauri... Nu, visi tātad viņu uzreiz pamanīja, skaidrs, vai ne? (*lasa*) Svešinieks nekustējās ne no vietas.

Virmoja tikai dūmi, kuri čaukstēja kā zvīņas sasmakušajā gaisā. Kaut sarunas bija aprāvušās pusvārdā, visi klusēja. Un tad viņi visi vienlaicīgi saprata, ka svešinieks ir viņiem pazīstams. Tas bija cilvēks no tā laika, kad šajā telpā sienas vēl bija baltas... Tas ir sākums. Pirmā nodaļa. Grāmata saucas - *Remonts*... Kaut kas ir noticis? Kas noticis?

Livingstouns?

MAREKS. Nē, nekas. Labs nosaukums.

JURIS. Vai ne! Man bija visādi varianti: *Ir laiks, Dzīve, kuru...* - nē, fū, stulbi!
Pazīstamais svešinieks. Bet *Remonts* ir precīzi, vai ne?! Īsi, konkrēti. Tāds spēriens! Pa vienu vietu, nosacīti izsakoties!

No nama iznāk Hilda, viņa nes Jura bikses.

HILDA. Jums ir plika pakaļa, rakstnieka kungs.

JURIS. Rakstniekiem jābūt ar plikām pakaļām! Paēdis cilvēks nekad neņems spalvu rokā, ne?!

Hilda velk Jurim kājās bikses, pogā ciet - Juris vēl cītīgi lūkojas savā papīra lapā.

JURIS. To var saprast, ka kafējnīcas baltās sienas ir dvēseles simbols? Ne vella tur patiesībā nebija baltas. Un tas laiks vispār bija melns. Bet sienas baltas. Nu, kā mūsu... *dvēseles* ir stulbs vārds. Mēs toreiz teicām *zarniņas*. *Vecis ar zarniņām*. Nosacīti sakot, to varēs saprast, ne. Un tagad *zarniņās ir krabītis* - viss melns!

HILDA. Dīvaini, es taču arī esmu noilgojusies pēc šīm runām. Toreiz, godīgi sakot, man bija laika *Žēl*. Nedaudz. Pēc gadiem cilvēks laikam notver to jēgu. Sāk ilgoties. Pēc tukšas salmu kulšanas. (*smejas, Jurim*) Tikai nesit!

JURIS. Varbūt *Kapitālais remonts*? Vienkārši *Remonts* par maz, ne?

HILDA. Cik labi, ka ir lieli bērni, bet tu pats vēl jauns. Tagad dzīve tikai sākas. Un Armītim labi: brīvas rokas. Mēs vēl dzirdēsim par viņu. Kad visi mūsu plāni būs dabūti gatavi, viņš grāmatu varēs rakstīt! Mēs, vecie, taču vairs nemākam brīvi domāt, ierobežojam, cenzējam paši sevi. Viņiem visa pasaule vaļā. Jūra līdz ceļiem. Apskaužami!

Strauji parādās Armands. Kāpj augšā uz terases, tiešā ceļā dodas pie galda - viņa mērķis ir Laimas no virtuves nestā bļoda. Nu tā ir tukša.

ARMANDS. Es vēl brokastis nebiju ēdis! Mamm!

HILDA. Neviens vēl nav ēdis!

ARMANDS. Zivis!

JURIS. Ir vakars! Zivju festivāls!!!

Aizelsies parādās arī Kārlis. Viņš taisnā ceļā dodas pie Hildas, sniedz viņai aprakstītu salveti.

KĀRLIS. Tā ir kopija! Tāmes kopija. Armītis... Armands visam piekrīt. Tikai mēs izlēmām - vispirms jumtus, tad kāpnītes. Viņam ir tvēriens. Noteiktība. Seši veči četras nedēļas - viņš piekrīt. Vienu sezonu tās būdas vēl turēs. Es piedāvāju istabas dalīt uz pusēm: vairāk tautas varēs sabāzt. Nav jau viņiem tur jādanco. Seši veči sešas nedēļas, un viss atpelnīsies. Arī jaunā paaudze iemīlēs šo zemes stūrīti. Seši veči sešas nedēļas. Tikai vajag labu, pieredzējušu izdzinēju. *Žēl*, ka man štābs.

HILDA. Žēl...

KĀRLIS. Pilnīgi nagi niez.

HILDA. Žēl gan.

JURIS. (*Kārlim*) Kur ir zivis? Mēs mirstam badā!

ARMANDS. Vairs nav!

JURIS. (*Hildai*) Es taču arī vēlāk varēju rakstīt...

HILDA. (*Laimai*) Vēl jau cepas, vai ne?!

KĀRLIS. Mēles norīsiet! Nosacīti, protams!

LAIMA. (*par bļodu*) Tā ir mistika!

ARMANDS. Atšķirībā no jums visiem, es nebiju pat brokastis ēdis! Ne kripatiņu!

Hilda ir ieraudzījusi ananāsa mizas.

HILDA. Tas bija Livingstounam! Viņš esot traks uz augļiem...

KĀRLIS. Kurš apēda zivis?

MAREKS. Mēs nolikām te! Un nekliedz!

KĀRLIS. Nē, protams, neesmu izmeklētājs, bet... mēs taču varētu būt solīdāki. Pašu cilvēki, nosacīti ņemot.

HILDA. Tavuprāt, kāds te melo?!

KĀRLIS. Nē! Bet zivju nav...

Juris sāk smieties.

JURIS. Piedāvāju visiem uzrādīt vēderus!

HILDA. (*smejas*) Tiešām! (*Marekam*) Atkal tavi stulbie joki! Viens cilvēks taču nevar apēst to, ko mēs esam noķēruši ar tīklu!

KĀRLIS. Kādu tīklu?

HILDA. Mūsu tīklu.

Ne vārda neteicis, Kārlis atritina tīklu un uzkarina uz airiem: tas ir pamatīgi caurumains.

KĀRLIS. Valzivis šai ezerā nedzīvo!

HILDA. Tad zivju nemaz nebija?

ARMANDS. Bija!

KĀRLIS. Bet es taču solīju festivālu, ne?!

HILDA. Var neiznākt - visādi jau gadās...

KĀRLIS. Kad cilvēks apsola, gadīties vairs nevar.

JURIS. Tad zivis bija?

ARMANDS. Bija, bija!

HILDA. (*Armandam*) Nekreņķējies! Atradīsim!

KĀRLIS. Visam ezeram apkārt apskrēju: es biju solījis festivālu!

HILDA. Nekas...

KĀRLIS. Svešie taču nedrīkst ezerā makšķerēt, vai ne? Es nezināju - bet es viņam paziņoju, ka var būt laimīgs, ka mēs viņu nearestējam. Zivis konfiscējām.

HILDA. Tu dabūji!

KĀRLIS. Mazai armijai jābūt viltīgai armijai!

ARMANDS. Bet kurš norija?!

MAREKS. Mēs uzcepām! Daudz jau nebija - mazs festivāls...

KĀRLIS. (*par Laimu*) Viņa ar vienu zivi visu Ķīnu var piebarot!

Pēkšņi Armands strauji ceļas un metas pa kāpnītēm lejup, prom.

HILDA. (*Jurim*) Paskrien pakaļ... (*visiem*) Jaunie jau nav raduši pie grūtībām - sākums viņus var izsist no līdzsvara: ko tu bērnam padarīsi. Un nav jau, patiesībā, nekādu grūtību, tikai jāpaciešas. Mēs sēžam. Un nekas, vai ne? (*Jurim*) Paskaties, kur viņš palika.

JURIS. Prom! Aizbrauca!

HILDA. (*smejas*) Viņš ir saimnieks - kāpēc lai viņš kaut kur brauktu projām?!

JURIS. Un kāpēc viņam te būtu jāsapūst? Kas te ko darīt? Gaidīt Livingstounu? Cik ilgi?

HILDA. Kamēr viņš atbrauks.

JURIS. Neatbrauks!

HILDA. (*par Armandu*) Kur viņš aizskrēja? Es tevi lūdzu...

JURIS. Paldies! Viss! Es arī vairs nepazemošos! Normāls cilvēks jau sen būtu prom! Un darītu to, kas jādara! Strādātu! Runātu ar cilvēkiem! Dzīve ir apstājusies, vai?! Es esmu to sapratis, un tāpēc es tik labi guļu! Skaidrs! Visa mana būtne ir sajutusi, ka es esmu sapratis! (*Kārlim*) Mazā, viltīgā armija! Mēs esam liela un... gaiša. Cik pretīga ir cilvēku piemērošanās! (*Hildai*) Un neskaties uz mani, neskaties!

HILDA. Es neskatos.

JURIS. Tu skaties! Tu neesi mana saimniece - lai kā nevēlētos!...

Un arī Juris lec no terases lejā.

JURIS. Remonts! Kapitālais remonts! Jūsu zarniņās!!!...

Nozūd arī viņš.

Brīdi ir kluss. Tad Hilda iesmejas.

HILDA. Ui! Ausīs džinkst!...

KĀRLIS. Cilvēki nervozē, jo viņi ir tādā neziņā, nedaudz... Kur, kas, jau trešo dienu: var jau saprast. Parasti jau, kad cilvēki sabrauc uz bērēm, tad ir ko glabāt. Noglabā. Un viss, kas no tā procesa izriet, nosacīti sakot.

HILDA. Livingstouns brauc.

KĀRLIS. Labi: tajā dienā viņš netika uz lidmašīnu...

HILDA. Viņš nevarēja zināt, ka urnas izvešanai vajag īpašu atļauju!

KĀRLIS. Un pareizi, ka vajag! Citādi vēl visus liķus viņiem tur izvedīs!

Kārļa smiekliem gan neviens nepievienojas.

HILDA. Tikko nokavēja pirmo reisu, tā Karakasā pārsēšanās jau bija jāgaida - viena nakts, tad Vašingtona - muita, tas pārpratums: atkal diena. Vai tad to ir tik grūti saprast?! It kā es tur būtu vainīga!

KĀRLIS. Protams, nē! Muļķības!

Negaidīti Jānītis uzsāk spēlēt *Nodzisa vakar blāzma...*

HILDA. Apklusti! Beidz!

KĀRLIS. Beidz!!! Atlikt!!!

Jānītis noklust.

KĀRLIS. Idiots!

HILDA. Bet mums taču ir festivāls! Zivis būs rīt, bet festivāls šodien! (*Jānītim*) Spēlē!

KĀRLIS. Rīt mēs salāpīsim to tīklu, un visu to ezeru tukšu izkāsīsim! Sausu!

HILDA. (*Jānītim*) Manējo!

KĀRLIS. Spēlē!!!

Jānītis uzsāk *Es nenācu šai vietā(i)...* Viņš nedzied - kā allaž. Brīdi visi klausās.

KĀRLIS. Vienīgi varbūt mums nevajadzēja visu uzreiz noēst...

HILDA. Kāds šaubījās, ka viņš tūlīt būs?

KĀRLIS. Cepetis bija vienreizējs! Vienreizējs! Itin kā manējā būtu cepusi... Varbūt nevajadzēja cilvēkiem uzreiz izbarot visas brokastis?

HILDA. (*pēkšņi*) Ko tev te vajag?!

KĀRLIS. Man? Ko man vajag?...

HILDA. Tevi štābs gaida! Jau trīs dienas!

KĀRLIS. Gaida...

HILDA. Testamentu gribas dzirdēt?! Vai bagāti būsīm.

KĀRLIS. Es?! Testamentu?! Kas man daļas gar jūsu testamentu?!

HILDA. Mazā, viltīgā armija!

KĀRLIS. (*Marekam*) Pasaki viņai! Es esmu tavs labākais draugs visu mūžu! Cik netaisnīgi, pasaki! (*Hildai*) Viņš varbūt uzaicināja mani! Bēres! Smags brīdis! (*Jānītim*) Apklusti!!!

HILDA. Spēlē!!!

KĀRLIS. Atlikt!!! (*Hildai*) Es gribu izrunāt! Izrunāsim!!! Tas ir pārāk nopietni! Kā mēs varēsīm acīs skatīties viens otram?! (*Jānītim*) Apklusti!

HILDA. Spēlē!!!

KĀRLIS. Man neko no jums nevajag! Neko!!! Paši jūs esat ar pliku pakaļu - burtiski izsakoties! Un nav nekāda Livingstouna! (*Laimai*) Mēs aizejam! Peciņas gaida! Kravājam mantas!

Viņš sparīgi dodas namā.

KĀRLIS. Ak, es muļķis! Nedari, nedari tuvākajam labu!!! Burtiski sakot!

Laima gan Kārlim līdzī namā nenozūd, viņa metas prom uz ezera pusi.

Vēl labu brīdi Jānītis spēlē, tad klust. Mareks pieglauž sagumušās Hildas galvu sev klāt.

MAREKS. Viņš atbrauks. Tu neesi vainīga. Viņi sapratīs. būs labi...

HILDA. Es neraudu. Es nemaz neraudu...

MAREKS. Vienkārši visiem ēst gribas. Vakar taču bija tas pats.

HILDA. Nevajag mierināt! Es ne pie kā neesmu vainīga. Man to vajag? Es savu esmu nodzīvojusi!... Un es neraudu!... Un vakar arī neraudāju!

Mareks *izvelk* no Hildas auss kabatlakatiņu, taču tas smieklus neraisa - viņa acumirkļi pielec kājās un metas prom, namā iekšā. Atkal brīdi ir kluss.

MAREKS. Spēlē, spēlē!... Ja cilvēkam rokas ir, kājas ir, galva vietā un vēders iziet - ko vēl, ne? Man kaut kas trūkst? Nekas man netrūkst. Varbūt pat ir par daudz!

Jānītis sāk spēlēt rāmo *Nodzisa vakara blāzma...*

MAREKS. Kāpēc mēs izdomājam problēmas tur, kur to nav, ko? Vari pateikt?

Viņš nav manījies, ka pie terases malas ir pienākusi Irma.

IRMA. (*tāpat*) Varu pateikt. Tāpēc, dēls, ka gribas sevi vēl vairāk pažēlot!...

Mareks apmetas pret smaidošo Irmu, taču tad strauji iet namā, nekā viņai nepateicis.

Taču jau nākošajā mirklī Irmu no aizmugures skauj Juris.

JURIS. (*čukst*) Tas esmu es!... Paskaties, kāds mēness: tas tev neko neatgādina?...

Juris strauji griež Irmu apkārt un kaisli, ilgi skūpst.

JURIS. Es aizbraukšu, bet es gribu, lai tu zini: otrreiz nekad vairs dzīvē tā nebūs! Nekad! Ne man, ne tev...

Viņš atkal skūpst Irmu.

JURIS. Par ko tu smeijies?

IRMA. Es nesmejos!

Irma smejas gan.

JURIS. Tev nāk smieklis?

IRMA. Nē!

JURIS. Par ko tu smeijies?!

IRMA. Es nesmejos, nesmejos!

Tomēr viņa smejas vēl skaļāk.

JURIS. Klusāk!... Tu dzirdēji, ko es tev teicu, dzirdēji?... Tas ir stulbi, galu galā! Stulbi!... Lūdzu, netici! Mani tas neskar. Es pats to zinu, un es zinu, ka es esmu godīgs pret sevi, godīgs, un vairāk, patiesībā, man arī nekā nevajag! Nesmejies!!!...

Irma gan to nespēj. Juris sparīgi kāpj augšā uz terases un dodas namā.

JURIS. Paldies!

Tomēr namā viņš nenozūd - durvīs saskrienas ar Hildu: viņa pielabo notecējušo skropstu tušu, steigā sukā matus.

HILDA. Kāds nāk: es redzēju pa logu! Cik pulkstens?

JURIS. Pa ceļu?

Arī Juris acumirkli kārto apģērbu. Hilda ātrumā vāc galdu - visu lieko met pagaldē.

JURIS. Ar ko viņš ir braucis?

Arī Irma izlaiž pirkstus caur matiem, noplēš atrisušo mežģīņu kleitas malu. No nama iznāk arī Mareks.

MAREKS. Tur ir galīgi tumšs, bedres!

HILDA. Paej pretī!

JURIS. Es varu!

MAREKS. Nevajag! Sēdieties! It kā nekas nebūtu. It kā mēs nemaz nevienu negaidām!...

Irma kāpj augšā. Arī Armands ir klāt.

HILDA. (*Armandam*) Kreklu aizpogā!

ARMANDS. Tam nav jābūt ciet.

HILDA. Vienalga!

Visi sēstas ap galdu.

JURIS. No kā ūdeni dzersim?

IRMA. Sveces!

MAREKS. (*Hildai*) Viņš bija tālu?

HILDA. Klusu!

Arī Laima ir atpakaļ - Mareks palīdz viņai ātrāk tikt augšā uz terases.

Visbeidzot arī Kārlis ir iznācis no nama.

KĀRLIS. Es teicu - viņam šodien ir jābūt!

Visi jau sēž ap galdu.

HILDA. Tīkls!!!

Kārlis lec augšā, klupdams krizdams ritina kopā tīklu, sapinas tajā, met zem galda.

JURIS. (*Jānītim*) Apklusti vienreiz!

HILDA. (*Jānītim*) Tiešām! Tu nesaproti?! Mums tas ir ļoti, ļoti svarīgi! Apklusti vienreiz!

Jānītis, šķiet, tikai tagad ir atvēris acis, ieraudzījis notiekošo. Akordeons apklust.

IRMA. (*čukst*) Varbūt padziedam? Klusu...

MAREKS. (*čukst*) Nevajag!...

HILDA. (*čukst*) Runājiet, runājiet! Vienalga ko! Mierīgi!

Visi klusē.

ARMANDS. (*čukst*) Jūs ēdāt?

HILDA. Aizveries!

KĀRLIS. (*skaļi*) Atceros, kādreiz mēs štābā sapulcējāmies uz valsts svētkiem...

HILDA. Klusu!...

KĀRLIS. Tad runā, tad nerunā...

HILDA. Muti ciet!

Atkal visi klusē.

IRMA. Iesim pretī! Mēs taču viņu gaidām! Trīs dienas! Lai redz: nekur neesam aizbraukuši...

Visi acumirkļi un reizē ceļas un kāpj no terases lejā.

HILDA. Pa pāriem!!!... Cik tumšs!...

Haotiski grūstīdamies, prom viņi ir.

Paliek vien Jānītis.

Pēc brīža viņš ceļas, liek nost akordeonu, izvelk no pagaldes airus, kur tos reizē ar tīklu ir nogrūdis Kārlis, un arī dodas prom. Uz pretējo, ezera pusi.

II CĒLIENS

Diena. Uz terases viss tāpat, kā iepriekšējā vakarā palicis. Vien sveces tagad izdegušas līdz galam un ziedi vāzē novītuši pavisam. Jānītis - kā allaž - sēž savā vietā. Viņa galva atkal uz galda, tomēr Jānītis neguļ - acis vaļā. Mareks nāk laukā no nama strauji, vēl pogādams ciet kreklu. Viņš nosēstas uz terases malas un vairākkārt dziļi ieelpo. Tad pavītero, taču putni Marekam neatsaucas arī šai rītā.

MAREKS. Vismaz pasaki kaut ko. Jā, man neērti, man kauns... Bet varbūt manā vecumā nekā vairs nevar darīt - ja esi pūce, cīrulis vairs nebūsi nekad? Fizioloģiski neiespējami. Varbūt... Bet es sevi necienīšu, ja vismaz pamēģinājis nebūšu. Rīt dauzi līdz uzvarai. Vari arī mani, ne tikai durvis - kaut kā taču galā jātiek!... Kādas tās vimbas izskatās? Tādas resnas, ne, ar izvelbtām acīm? Es taču tās jau sapnī redzēju! Re, es, patiesībā, laikam jau esmu uz robežas, lai kaut kas mainītos - rīt celšos, un iesim! Šodien mēs vilkām tās vimbas pa trim uz katra āķa! Sapnī. Māsa malā jau pirmās cepa... Brokastis paēdāt? Es nenogulēju?

Jānītis neatbild, taču - kā allaž - tas arī nemaz netiek no viņa gaidīts.

MAREKS. ... Zini, es izdomāju vēl labāku stāstu. Tu gribētu lasīt tādu: dzīvo viens cilvēks, vecis... Es naktī sapratu: laba literatūra runā tēlos. Tie nedrīkst būt mani memuāri. Tāpēc ir jāpārspīlē - jāatrod tēls. Tāpēc es ielieku sevi, tas ir - to veci, pagrabā. Bet ne parastā pagrabā! Tādā pagrabā, kur viss zaigo un mirdz. Ir silts un nekā netrūkst. Bet! Durvis ir ciet. Bet! Un tas ir pats interesantākais - tas vecis to ne-zi-na! Dzīvo visu mūžu un nezina! Nu, esi kādreiz dzirdējis tādu stāstu? Neesi! Ir tikai jāatver acis! Un tad jāatklāj, ka durtiņas ir noslēgtas, bet atslēga ir nolauzta! Un nav kam uzprasīt, un nav ko palīgā pasaukt - slazds! Labs nosaukums: *Slazds!*

Jānītis jau brītiņu ir rosījies, rakņājies pa pagaldi - tagad viņš ceļas un dodas pie Mareka.

MAREKS. Un tad viņš sper pa tām durvīm! Kāpēc lai viņš to nedarītu?! Atvēzējas un sper!... Ahā! Neviens nav to gaidījis!...

Jānītis sniedzas pie Mareka deguna - itin kā kaut ko gribēdams paņemt. Vien kad zemē krīt mazā degvīna glāzīte, top skaidrs, ka Jānītis ir vēlējies veikt *burvju triku*. Mareks smejas, lec kājās.

MAREKS. Nu, parādi, parādi!

Jānītis no jauna ļoti nopietni gatavojas, taču izvilkt no Mareka auss nākamo glāzīti atkal neizdodas. Marekam smeļoties, viņš izmisīgi mēģina vēl. Neveiksmīgi.

No ezera puses uz terases augšā kāpj Irma - basām kājām, paspūrusi, slapju kleitas apakšmalu.

MAREKS. (*Irmai*) Klauns, īsts klauns! Skaties!

Jānītim atkal krīt zemē glāzīte.

MAREKS. Kāds stulbums! Skaties!!! Nu, vēlreiz!

Taču Jānītis jau strauji metas prom. Tiesa, nekur tālu viņš netiek - klūp un krīt.

MAREKS. Idiots, pilnīgs idiots! Tas taču ir numurs! Tas ir liels numurs! Tas ir tavš numurs! Cilvēki svīdīs karstu!

Jānītis gan nekustas.

MAREKS. Celies! Tu esi liels idiots!... Ē, numurs vēl turpinās? Mums vēl jāskatās? Jāsmejas? Dzirdi?... Sasities? Es domāju, tas vēl ir numurs...

Jānītis ceļas, vairoties Mareka palīdzības. Viņš sēstas savā vietā.

MAREKS. Tev vajag to darīt ar visu savu bandūru kaklā! Tas būtu neredzēts tēls! Tas ir tēls! (*Irmai*) Skaties!

IRMA. Labrīt...

Mareks uzmauc Jānītim akordeonu kaklā.

MAREKS. Tēls! Gatavs tēls! Idiots ar bandūru!...

IRMA. Labi gulēji?

MAREKS. Ļoti.

IRMA. Saldi sapnīši!

MAREKS. Saldi! Ar vimbām. Brokastis ēdīsim?

IRMA. Es dzirdu, labi dzirdu.

MAREKS. Kāpēc lai es kliegtu - es nekliežu. Man nav iemesla kliegt. (*čukst*) Un kā tu gulēji?

IRMA. Labi, vīriņ.

Viņi abi skaļi smejas.

MAREKS. Bet tas nav godīgi! Esi domājusi par to, sieviņ?

IRMA. Kas tieši, mīļo vīriņ?

MAREKS. Tieši tas, sieviņ, kā tu mani vakar čakarēji - publiski!

IRMA. Es tikai godīga biju, vīriņ!

MAREKS. Aizveries! Tu publiski izrādīji savu attieksmi! Speciāli!

Viņš acumirkli ir kļuvis ass. Arī Irmas smaids zūd.

IRMA. Tu gan visu mūžu esi to izrādījis intīmi. Paldies, ka negulēji ar visām televīzijas apkopējām publiski.

MAREKS. Kāpēc ar televīzijas?

IRMA. Atvaino - ne tikai televīzijas.

MAREKS. Mēs sen esam to visu izrunājuši. Un piecsimts reizes. Un sen tas vairs tā nav!

IRMA. Tagad ir bērnodārzu auklītes. Arī intīmi.

MAREKS. Man tas nav vajadzīgs! Jau sen, ja neesi pamanījusi!

IRMA. Tu taču saproti, ko es gribu teikt!

MAREKS. Katru nedēļu, mēnesi mani vēl sauc uz televīziju, starp citu, bet bērnodārzi... tas ir tik godīgi! Nekad man nav tā bijis. Viņi ir dzīvi! Lieliem, izbrīnītiem skatieniem.

Tepat apkārt. Nevis kameras aukstā acs. Kā tu! Beidzot, beidzot!...

IRMA. Kāpēc tāds satraukums? Es saprotu visu. Es esmu pamanījusi. Un ne tikai es.

MAREKS. Es grāmatu rakstu! Starp citu.

IRMA. Kāda gan dziļa saruna mums iznāca!

MAREKS. Un tu arī te sēdi tāpēc, ka nav ko rīt!

IRMA. Tāpat kā tu?

MAREKS. Par mani nerūpējies! Bet es parūpēšos: Armīti māsa tev neatdos! Man nemaz jā rūpējas nebūs.

IRMA. Tas nav jūsu mazajos spēcīnos.

MAREKS. Tas ir smieklīgi! Komika!

IRMA. Komika?

MAREKS. Komika!

IRMA. Komika!

MAREKS. Komika...

IRMA. Šeit dzīvošu es. Piedod. Lielo logu tev būs jāzāgē citur. Lai tev izmaksā naudā. Pensiju. Nokārto pats.

Brīdi Mareks klusē.

MAREKS. Tas ir mans, mūsu onkulis, mūsu testaments...

IRMA. Es arī tā kā nedaudz esmu *mūsu*. Pat divkārt.

MAREKS. Es rakstu. Grāmatu...

IRMA. Puisis ir iekēries līdz ausīm. Un zemāk. Un neatgriezeniski. Un man arī uz kaut ko šai dzīvē vēl ir tiesības. Viss. Atvaino. Un piedod.

MAREKS. Tas nav tavs raksturs!

IRMA. Jā. Tas ir tavs.

Mareks skaļi smejas, dodas pie Jānīša.

MAREKS. Tu dzirdi, ko viņa saka? Dzirdi?

Nav gan nosakāms, vai Jānītis dzird un saprot.

MAREKS. Nekad, idiotiņ, nedari tuvākajam labu!

IRMA. Neatdod savu labo raksturu otram. Ne uz mirkli pat.

Viņa dodas iekšā namā.

MAREKS. Pat netaisies iet mūsu istabā! Dzirdi?! Es māšai tūlīt pateikšu!...

Taču tad Mareks klust - laipni sasveicinoties, durvīs sastapušās Irma ar Laimu. Irma nozūd, Laima nāk ārā. Viņai rokā sega.

LAIMA. (*skaļi*) Labrīt! Es nelaikā? (*čukst*) Kas noticis? Viņa ir uzodusi?

Mareks ir sagumis uz sola otrpus galdam.

LAIMA. Es esmu vainīga, es!... Ko tālāk, ko? Runā, pasaki taču kaut ko! Ko lai mēs darām? Atgulies, paguli!...

Viņa nogulda Mareku uz sola, apklāj ar līdzatnesto segu - viņš nav redzams aiz galda.

LAIMA. Esi nosalis - atkal bijāt ezerā bez jakas, vai ne? Peciņu gājieni!...

Atkal viņa no salvetes iztin banānu.

LAIMA. Nenomirsti badā līdz brokastīm!... Ko tu gribi? Es nedzirdu, ko? Ko tu gribi?...

Viņa liecas arvien zemāk, pūlēdamās saklausīt Mareka teikto, taču tad viņš strauji tver Laimu un skūpstā - viņa jau smejas aizspiestu muti.

LAIMA. ... Trakais!... Kas ar tevi noticis?... Tu esi karsts!... Zils, zilums paliks!...

Kad no nama iznāk Kārlis, aiz galda ir jau nozuduši viņi abi.

KĀRLIS. (*Jānītim*) Brokastis jau paēdāt?

Ieraudzījis uz galda banānu, Kārlis ņem to, loba un ēd.

Laima parādās no aizgaldes gluži sakarsusi.

KĀRLIS. Grīdu vajag mazgāt tad, kad viņi ir te - citādi nekādas jēgas: neviens taču šitajā kūtī nepamanīs! Dzirdi?! Liec tagad nost! Es tev pamāšu. Un labāk mazgāt te, vidū... Jā, jā, jā - es esmu pretīgs ciniķis! Bet zini, nekaunos. Kad Peciņām vajag *bombīti*, Peciņām bantīti, tad: *Opītim naudiņ' ī-īr?! Trio!...* Nedēļa ir palikusi, tikai nedēļa! Tev vienalga, protams! Mums ir viņi jāiejūdz, un mēs to izdarīsim! Es uzzināju: tur ir vairāk nekā es varēju iedomāties! Un es esmu ideāls pārvaldnieks, tu zini. Simpātisks un neatvairāms. (*smejas*) Sist tos mūsu abus aunus vajag, bet izglītību viņi dabūs - bez tās mūsdienās nekā. Zini, es atkal jūtos, ka... dzīvoju, nosacīti izsakoties! (*Jānītim*) Uzliec kaut ko tādu... tādu cilvēku pildošu! Dzirdi?!

Kārlis gan ir spiests iedunkāt joprojām ar akordeonu klēpī sēdošo Jānīti, lai viņš atjaustu, ka tiek uzrunāts.

KĀRLIS. Cilvēku pildošu kaut ko. Šito, nu, kas man patīk!...

Jānītis sāk spēlēt *Tumša, tumša tā eglīte...*

LAIMA. Zini...

KĀRLIS. Nē, es nepieņemu! Nav taisnība! Ja es vakar nebūtu parādījis raksturu, tad gan viņa domātu, ka man baigi vajag te palikt. Bet tagad - *nē, paldies, stutējiet savu līķi paši*, nosacīti izsakoties. Jūs lūgsieties man, lūgsieties! Un nebūtu slikti nedēļas laikā! (*smejas*)

LAIMA. Paklausies, lūdzu! Par meliem... Man liekas, ka ar meliem... tālu tikt nevar... Es gribu...

Viņa ir spiesta runāt skaļi: Jānītis joprojām spēlē.

KĀRLIS. Kādiem meliem?! Šai gadījumā tam nav nekādas nozīmes, ka mani met no štāba laukā! Ja viņi to zinātu, iznāk, ka es lūdzos! Nē, paldies, nekad mūžā es neesmu lūdzies, un nelūgšos! Negribat? Nevajag! Un viņi taču nekā nezina - kā lai es pierādu, ka tā ir netaisnība, ka es vienkārši tur esmu visgodīgākais?! Pasaki - kā?! Ar savām zilajām acīm, nosacīti izsakoties?! (*smejas*)

LAIMA. Es gribēju ko citu...

KĀRLIS. Bet es negribu ko citu: es - pārvaldnieks, tu - šefpavāre. Peciņas - sargi! (*smejas*)

LAIMA. Paklausies vienreiz!

KĀRLIS. Klausies tu! Tev šodien jāuztaisa karaliskas pusdienas: tad mūs paņems uzreiz. Visi ir izsalkuši līdz ģībbonim! Produktus es dabūšu!

LAIMA. Čiekurus mežā?!

KĀRLIS. (*smejas*) Otrpus ezera ir mājas. Es stādīšos priekšā kā dziednīcas jaunais pārvaldnieks. Nebūs jau īpaši melots. Ar spaini kartupeļu pietiks? Uz iepazīšanos.

Laima sāk bikstīt guļošo Mareku, tas piesienas sēdus.

KĀRLIS. O! Labrīt! Nebija auksti te naktī, ne? Bet tas ir ļoti veselīgi - svaigā gaisā! Meža gais. Esot labi grūtniecēm!...

Viņš smejas un dodas namā atpakaļ.

LAIMA. Kārli!!!...

KĀRLIS. Tīrās zeķes ir somā?...

Viņš nozūd namā.

MAREKS. (*Jānītim*) Apklusti!!!

Jānītis pārtrauc spēlēt, brīdi ir kluss.

LAIMA. Lai viņš paliek te... Galvenā varone ir izlēmusi... Palīdzēt protagonistam izzāģēt sienu citam namiņam, citā mežiņā. Bet antagonists lai cērt un būvē tepat. Ar visu motoru pēcpusē... Un lec galvenā varone kopā ar protagonistu no augstas, augstas klints, tik augstas, ka ir neticami dzīvjiem palikt. Bet viņi paliks, jo vēl jāuzraksta grāmata. Stāsts... stāsts par vienu cilvēku, veci... kurš ir sapratis dzīves jēgu... Un veceni, kura arī tūlīt...

MAREKS. (*pēkšņi*) Astotais namiņš ir mans! Mans! Un man ir tiesības! Es esmu to nopelnījis! Strādājis! Visu mūžu!...

LAIMA. (*Marekam*) Pecīņ!...

Negaidīti no nama strauji laukā nāk Hilda, viņai nopakaļ Kārlis.

HILDA. Tas nevar būt!

KĀRLIS. Es zvēru! Redzēju pats savām acīm!

Laima lec kājās.

LAIMA. Man pietiek!

HILDA. Es arī neticu viņam!

Tomēr, pretēji Laimas gaidītajam, Hilda ar Kārli padrāžas viņai garām un kāpj lejā no terases. Kārlis palien zem terases platformas un velk laukā no turienes saini paspūrušu tapešu ruļļu.

HILDA. Divpadsmit gadi! Toreiz tas bija modes kliedziens!...

KĀRLIS. Vajag tikai notīt nost pirmo kārtu - tālāk kā no rūpnīcas: balts!

Viņš paplēš vaļā ruļļa malas.

HILDA. Cik tad te ir...

KĀRLIS. Vienai būdai pietiks! Paraugbūdai. Līmēsim otrādi, un neviens pat neiedomāsies, ka vecas, divpadsmit gadi. Un par brīvu!

HILDA. (*Laimai*) Tev gan ir laba dzīve! (*Kārlim*) Ko tu tur īsti tajā savā štābā dari?

KĀRLIS. Intensificējam mobilizāciju. Tikai es nezinu, cik ilgi tā valsts mums turēsies: ļoti vājš cilvēku materiāls.

HILDA. (*Marekam*) Sāksim ar tavu mājiņu!

KĀRLIS. Daždien pat vairs nesaproti, kāda tam vispār jēga!...

HILDA. (*Kārlim par Mareku*) Tavs labākais draugs rakstīs grāmatu - viņam vajag gaišu vidi. Astoto namiņu.

MAREKS. (*Kārlim*) Es esmu tavs draugs? Labākais draugs?

HILDA. Armītim arī jāredz, ka viss, patiesībā, ir ļoti vienkārši - vajag tikai darīt.

MAREKS. Labākā slaucamā govs!

KĀRLIS. Tas nav godīgi!

MAREKS. Es solīju un es arī nekad neesmu skaitījis tavus parādus, bet kāpēc *labākais draugs*?

KĀRLIS. (*par Hildu*) Viņa to teica!

HILDA. (*Marekam*) Tu neesi gulējis?

KĀRLIS. Tu tiešām nekā neredzi, nemani? Es piedāvājos vergot jūsu ģimenei, tev, nosacīti izsakoties! Visu mūžu te vergot, lūdzu!

LAIMA. Kārli!

KĀRLIS. Nē, es nekliežu! Es esmu bijis nepateicīgs? Zaglis?

HILDA. (*par Mareku*) Viņš nav gulējis!

MAREKS. Es esmu gulējis! Gribat zināt, ar ko?!

KĀRLIS. (*Hildai*) Ja jūs gribat, lai es nolīmēju sienas - lūdzu! Ja negribat - paldies!

HILDA. Jūs iesiet līmēt abi divi! Tas, ka brokastis vēl nav gatavas, nenozīmē, ka te nu tagad jākrāmē laukā viss nakts niknums! Mēs visi esam vientuļi! Un visi nikni! Marš, uz astoto būdu! Rakstniek!

Mareks gan, ne vārda vairs nebildis, strauji nozūd namā.

KĀRLIS. Es jau varu viens pats - cik tur tā darba. Astotā - tā ir tur, pie ezera? Kāpnītes vissapuvušākās. (*Laimai*) Nāc, palīdzēsi.

Kārlis griežas uz promiešanu.

KĀRLIS. Vismaz Peciņas šovasar padzīvosies pa svaigu gaisu.

Viņš jau gandrīz ir nozudis, tomēr tad vēlreiz griežas atpakaļ.

KĀRLIS. (*Hildai, klusu*) Un tā nav taisnība...

Tad Kārlis prom. Brīdi ir kluss. Hilda ar Laimu nelūkojas viena otrā.

HILDA. Virtuvē nekā vairs nav?... Tie izbadējušies veči mūs nositīs... Pasaki savējam, lai zeķes pārvelk. Nē, es saprotu: ceturtā diena spiestā kārtā, bet vesels ezers taču tepat blakus...

Laima kāpj no terases lejā un dodas prom, nekā Hildai neatbildējusi. Atkal brīdi ir kluss. Tad Hilda ņemas vilkt no pagaldes laukā tīklu. Viņa sāk drudzaini piņķerēt to vaļā. Jānītim akordeons joprojām klēpī.

HILDA. Vismaz atpiņķerēt palīdzī! Salāpīšu pati... Es tev nelieku visu vienam vilkt, tu nevari būt viens pats visur, bet vismaz pažēlo mani. Šoreiz... Tev taču ir perspektīva. Un es viņiem to teikšu. Livingstouns arī ir cilvēks. Un tu visu mūžu esi te rāvies. Kurš tad cits, ja ne tu?...

No nama iznāk Juris - uzvalkā, salmenīcā, ādas diplomātkoferīti rokā.

JURIS. Sveiki!

Viņš dodas no terases lejā, prom. Hilda vien noskatās, atbildēt nespēj. Tad viņa pieķeras tīklam ar divkāršu sparū. Tomēr pēc brīža Juris ir atpakaļ.

JURIS. Es tiešām braucu!

Hilda neatbild. Juris kāpj uz terases.

JURIS. Man vienreiz ir jābūt principiālam, kā tu nesaproti! Citādi es neko vairs dzīvē nesasniegšu. Es neuzrakstīšu romānu, ja es ilgi te vēl gaidīšu. Kurš cits to uzrakstīs, ja ne es - tu pati teici!... Protams, zivis tev ir svarīgākas, protams!... Brokastis jau paēdāt? Tu nepasauci!...

Viņš ir pamanījis uz galda nomesto Kārļa notiesātā banāna mizu.

JURIS. Es būtu tev nolasījis priekšā otro nodaļu! Es to gribēju! Nē, tev tas ir jādzird!
Tieši beigas, tikai beigas! (*skatās pulkstenī*) Uz vilcienu es paspēju!

Viņš ver vaļā koferīti, ņem no turienes divas aprakstītas lapas. Vairāk nekā
tur arī nav.

HILDA. Vilciens aizies!

JURIS. Palika bail?! Jā, tūlīt tev var kļūt neomulīgi!

HILDA. Tu man esi apnicis!

JURIS. Lūk! Jā! Tūlīt pierakstīsim!!! (*raksta*) Bet, patiesībā, visus nākošos gadus viņš
viņai bija prestiža spēļlietņa. Runājošais lācītis, domājošais... ķengurs, ar ko palielēties
draudzenēm un sabiedrībai. Tāds nebija nevienam citam. Pēc divdesmit viena gada viņa
viņam pateiks: *Tu esi man apnicis, niecība!...* (*Hildai*) Vārds vārdā, ne? (*raksta*) Toreiz
viņš to vēl nezināja, iedomāties nespēja... Otrās nodaļas beigas. Atkāpe varoņa pagātnē...
Tu vienreiz beigsi krāmēties ap to māslu?!

HILDA. Brauc taču!

JURIS. Redzi?! Beidzot es esmu sācis runāt! Negaidīti, ko?! Jā, visus šos gadus es tev
biju nepieciešams, nevis tu man! Es būtu badā miris? Jāsmejas! Cilvēks, protams, ir
domāts tikai ēšanai, tavuprāt! Un tad bikses nost! Un atkal ēd, un atkal bikses! Tu izvilki
mani uz šejieni tieši tajā brīdī, kad viss sākās pa īstam: mūs ar Hipaku toreiz pamanīja!
Ā!!!... Varbūt tas, patiesībā, bija tavs uzdevums, ko?! Aizvest, sapūdēt, lai es nevienam
tur vairs nemaisītos pa kājām?! Ak, es muļķis! Tu esi aģente, ja?!!!

Hilda ceļas augšā negadīti strauji un zveļ Jurim pamatīgu, sāpīgu pļauku.

No terases zemē lido viņa salmenīca.

HILDA. Un nekad, nekad vairs nerādies!

JURIS. Tu vēl ceri?!...

HILDA. Stacijā orķestris jau gaida! Un sagaidītāju tūkstoši.

JURIS. Mani gaida!...

Drebošām rokām viņš met atpakaļ koferītī papīra lapas, cērt to ciet, lec lejā
no terases pēc salmenīcas. Tomēr projām vēl neiet.

JURIS. Vēl pēdējais: pavisam praktiskas lietas. *Veikals*, ja tev tā tīk. Tā ir tava pasaule -
veikals: lūdzu, es arī varu paandelēties, pakaulēties! Klausies! Man ir noteikums: tavs
cienījamais dēla kungs savā dzīvoklī... ūķī vairs savu kāju nesper, dzīvo te, ja. Jā, nu
diemžēl, man cita kakta nav. Varu iedomāties, cik ilgi tas viņa stulbums būs jāvēdina no
turienes laukā! Aprobežotība. Gļēvums. Puņķainība. Ja tu man būtu ļāvusi viņu
audzināt... Un otrs: jūs uzturat mani līdz pirmās grāmatas iznākšanai. Tāda iespēja jums
būs. Vairāk man nekā nevajag. Divdesmit viens gads - es esmu to nopelnījis, galu galā.

Svešas mantas man nevajag. Divdesmit viens gads! Kuros man nekad, un ne ar vienu, un nekas nav bijis! Cietums!...

Brīdi ir kluss.

HILDA. Kāp augšā.

Juris minstinās, bet kāpj.

JURIS. Nu...

HILDA. Nāc tuvāk.

Juris tuvojas Hildai ļoti lēni.

JURIS. Nu...

HILDA. Muļķis...

JURIS. No tādas dzirdu...

HILDA. Ēst gribās?

JURIS. Nu...

HILDA. Nav nekā.

JURIS. Ļoti smieklīgi!...

HILDA. Nu.

JURIS. Ko *nu*?

HILDA. Nu!

Vēl brīdi minstinājies, Juris ar brīvo roku beidzot skauj Hildu. Viņa skūpstā Juri. Vēl un vēl.

JURIS. Beidz! Tā nevar - pārāk nopietni viss... Es vienalga aizbraukšu...

Hilda kļūst arvien kaislāka. Krīt zemē Jura koferis un salmenīca. Viņi virzās arvien tuvāk durvīm.

JURIS. Nē, nē! Man ir tik slikti - es nevarēju!...

Tomēr tad viņi jau ir namā iekšā. Noskatījies abiem nopakaļ, Jānītis uzsāk spēlēt *Nodzisa vakara blāzma*...Lēni un domīgi. No nama iznāk Armands. Arī viņš ierauga Kārļa uz galda nomesto banāna mizu.

ARMANDS. (*Jānītim*) Jau ēdāt? Jau brokastojāt?! Apklusti vienreiz! Pierijies?! Kur mamma, plānprātiņ?!

Visbeidzot viņš atņem Jānītim akordeonu, mūzika klust. Taču jau nākošajā mirklī Armands iepinas uz grīdas izplātajā tīklā un krīt.

ARMANDS. Zivis! Zivis ēdāt!!!

Viņš izmisīgi pūlas tikt no tīkla vaļā, taču tas nekādi neizdodas. Visbeidzot Armandu glābj no nama iznākusī Irma.

ARMANDS. Man te būs kārtība! Būs!!!

Irma sēdina viņu, apmet ap pleciem iepriekš Marekam Laimas nesto segu.

ARMANDS. Tu neesi man mamma, neesi!

Viņš met segu zemē.

IRMA. Viņi nav nekā ēduši.

ARMANDS. (*par mizu*) Ir gan!!!

IRMA. Tāpēc tev nav uz mani jākliež!

ARMANDS. Ir gan!!!

IRMA. Tu neesi pie manis piesiets, es tev vēlreiz atkārtuju.

ARMANDS. Skaidrs! Un es pateicu! Viss! Es tā domāju. Un tā ir!

IRMA. Tu esi pilnīgi brīvs. Brīvs, skaists, jauns cilvēks.

ARMANDS. Jā!

IRMA. Kurš ir tiesīgs iet, kur deguns rāda! Es kādreiz esmu tevi kaut kur nelaidusi? Pats teici - tā nav bijis.

ARMANDS. Es vairs neielaidīšos sarunās - principiāli! Viss.

IRMA. Lūdzu, ej. Tu esi brīvs! Es saprotu tevi - tu neesi vēl dzīvi redzējis, jā, piekrītu. Ej.

ARMANDS. Jāiet ir tev - mēs sarunājām!

IRMA. Tu teici!

ARMANDS. Es nekur neiešu, es nevaru iet: te ir... visa mana dzīve! Te būs tādi plāni - es pēc tam varēšu grāmatu rakstīt!...

IRMA. Apskaužu tās jaunās meitenes, kuras tad tevi dabūs. Nopietni. Goda vārds - es nemaz neesmu greizsirdīga. Bet apskaužu.

ARMANDS. Es gan ne! (*smejas*) Ar manu raksturu!

IRMA. Kādreiz atcerēsies mani?

ARMANDS. Protams.

IRMA. Bet nevajag. Tas traucēs.

ARMANDS. Kāpēc? Nemaz.

IRMA. Nu, ej.

Brīdi viņi klusē.

ARMANDS. Baigi brokastis gribās!

IRMA. Ej ātrāk.

Atkal kluss.

ARMANDS. Bet ja nu man ar viņām nebūs labāk?

IRMA. Tu solīji - atpakaļ vairs nekad. Es būšu stingra.

ARMANDS. Zini, es taču nemaz nemāku iepazīties!...

IRMA. Pašas viņas lips tev klāt, pašas.

ARMANDS. Tu zini, ka tā nav. Nekaitini.

IRMA. Es zinu, ka tā ir. Esmu pilnīgi pārliecināta.

Brīdi atkal klusē abi.

ARMANDS. Bet kāda vecumam nozīme?

IRMA. Liela. Ej, lūdzu.

ARMANDS. Nekāda! Tieši otrādi! Kas labs jaunībā?! Dzirdi? Es sapratu, tikko sapratu!

Dzirdi, ko es saku: jaunība ir riebīga! Visas tās... ākstības, narkotikas, tās ielenes izkrāsotās... nekādu plānu, tikai pūt ar visiem kopā vienā stabulē - lai nebūtu sliktāks.

Skaistā jaunība! Tu dzirdi mani - es saku: jaunība ir briesmīga!

IRMA. Es nedzirdu, man jāiet.

ARMANDS. Tu taču to zināji, vai ne? Mamma arī zina.

IRMA. Ko tad?...

ARMANDS. Ar trīsdesmit gadiem pietiek?

IRMA. Par ko tu runā?

ARMANDS. No cik gadiem cilvēkiem jaunība beidzās?

Viņš skauj un skūpst Irma.

ARMANDS. Vēl četri gadi!... Es neizskatos vecāks par saviem gadiem? Nu nepūties!

Izbeidz, lūdzu! Tā kā maza meitenīte! Tu raudi? Par ko? Es? Manis dēļ?

IRMA. Es neraudu. Neviena dēļ. Paliec sveiks.

ARMANDS. Bet es taču esmu sapratis, vai ne?!

Atbildes vietā Irma viņu skūpst.

Šai brīdī no nama laukā nāk Hilda - kārtējot paspūrušos matus.

HILDA. Vecmāmiņas erotiskie padomi...

Irma strauji ceļas un dodas prom, pa terases kāpnītēm lejup.

ARMANDS. Pagaidi! Tev nekur nav jāiet!

HILDA. Viņai ir jāiet, ir.

ARMANDS. Nē nav!

Viņš metas Irmai nopakaļ, taču notvert nepagūst.

ARMANDS. Viņa tūlīt atnāks atpakaļ.

HILDA. Tās ir hormonu spēlītes - tu pats piekriti.

ARMANDS. Tu neesi pamanījusi: pārejas vecums, starp citu, man jau sen beidzies!

HILDA. Armīt!

ARMANDS. Es neskatīšos acīs, mamm, neskatīšos! Nenāc! Neskatīšos!

HILDA. Tu taču vēl esi jauns, smuks puisis.

ARMANDS. Nenāc!

HILDA. Tikai jāpārvar kautrība.

ARMANDS. Es neesmu jauns! Negribu un neesmu! Varbūt izskatos jaunāks par saviem gadiem, bet īstenībā man jau ir četrdesmit! Četrdesmit pieci! Un es esmu patstāvīgs! Tu neesi pamanījusi: es jau esmu vecs, mamm! Kad es te visu sākšu, tu redzēsi, tu brīnīsies!... Kāpēc tu klusē? Dzirdi mani?!

HILDA. Es sagādāšu kaut ko ēdamu, ja.

ARMANDS. Nē! Nē, es negribu, man nevajag! Es varu pats! Mēs abi! Un nesmīni!

HILDA. Es nesmīnu.

ARMANDS. Tu smīni! Lūdzu, smīni! Bet tas ir izlemts! Es pateicu! Viss! Es tā domāju. Un tā ir! Un viņa atgriezīsies. Un tas ir principiāli. Viņiem ar krusttēvu bērnu nav! Mums būs! Tavi mazbērni, vecmāmiņ!...

Viņš metas Irmai nopakaļ, prom. Brīdi Hilda klusē.

HILDA. (*nopakaļ Armandam*) Nu. Nāc laukā - es tevi redzu... Nāc. Lūdzu, neskaties man acīs. Galu galā tev jādzīvo pašam sava dzīve... Un tu esi jauns, un enerģija tev pār malām plūst... Dzirdi - es tevi redzu!...

Viņa kāpj lejā, dodas nopakaļ Armandam, taču tad atgriežas.

HILDA. Neāksties... Kur tu esi? Tur? Es eju meklēt! Slēpies, neelpo!...

Taču tikko Hilda lavās uz ezera pusi, viņai pretī nāk Kārlis, joprojām ar tapešu ruļļiem padusē.

KĀRLIS. Cik šī ir neticami skaista vieta! Te taču ir īsta *svētā zeme*! Mēs nupat ar kaimiņu - to, kas otrā ezera galā - mēs ar viņa kuteri izbraukājām visus līcīšus! Uz salas bijām! Tiešām: tos taču var dzirdēt, var!

HILDA. Ko tad?

KĀRLIS. Nu, to murmulēšanu zem zemes - es dzirdēju! Neticēju, ka dzirdēšu! Tu nezini?

HILDA. Zinu.

KĀRLIS. Es vēl vecuma galā sākšu ticēt, ka pazemē dzīvo rūķīši kaut kādi! Un viņam taisnība: kad nonāk Garu līcī, gaiss tur kļūst tāds viegls, viegls! Un kāds kuteris - esi redzējusi?! Viņš apsolīja man izīrēt. Peciņas pavizināt. Bet var arī atpūtniekus. Gribot salu pirkt - nāksot runāt. Un kādus viņš ir kāpostus ielicis - es piestūmos: domāju, kuteris neizturēs!...

Viņš smejas uz izvelk no kabatas cukurgailīti.

KĀRLIS. To man iedeva saldajā. Bet es atnesu saimniecei! Par iecietību. Mēs visi paliekam nervozi. Četras dienas...

Cukurgailītis ir jau Hildai rokā. Viņa dodas namā, Kārlis viņai seko cieši pa pēdām. Uz sliekšņa Hilda stājas.

HILDA. Jauki...

Brīdi klusē abi.

KĀRLIS. (*klusī*) Labi, ka mēs te, tā... visu laiku īsts tabors apkārt. Kā skudras, blaktis, nosacīti izsakoties... Es jau ļoti sen esmu gribējis tev teikt, pateikt... Nav viegli - labākā drauga māsa... Man pat vienmēr ir bijis grūti uzrunāt tevi uz *tu*. *Jūs* - atbilstošāk... Es esmu jūs mīlējis, jau sen. Nē, nedomājiet nepareizi - es tikai gribēju pateikt, nosacīti pateikt... Bez secinājumiem, trakumiem. Jūs esat pieaudzis cilvēks, es esmu pieaudzis cilvēks: mēs saprotam, kur tas ir jānoglabā, nosacīti... To es gribēju pateikt. Man bija tas jāpasaka. Varat sist, varat smieties, bet... jūs esat īsta sieviete. Ar lielo burtu. Visu šito vilkt. Vienai pašai. Visu laiku. Es taču zinu, ko tas nozīmē... Īstenībā jau man laikam būtu bijis jāklusē - lai mums visiem nebūtu grūti, ja gadījuma es... te... nejauši nāku Armītim talkā...

Visbeidzot Kārlis notver Hildas skatienu, kurš piekalts tapešu rullim viņa padusē. Viņš sāk skaļi smieties.

KĀRLIS. Klīsteris! Kā tad es varu pielīmēt, ja nav klīstera?! Mēs taču nemaz nebijām padomājuši! Nevar taču ar puņķiem, es atvainojos, vai ne?! *Mēs līmēsim, mēs līmēsim!* Bet kur tad klīsteris?! Mums galvā īsts klīsteris!... Kaut kas noticis? Kas noticis? Es kaut ko ne tā?...

HILDA. Zeķes.

KĀRLIS. Ko *zeķes*?

HILDA. Zeķes!

KĀRLIS. Kam *zeķes*? Vajag *zeķes*?

HILDA. Zeķes!...

Viņa griežas un strauji nozūd namā. Kārlis paliek ar cukurgailīti: Hilda to ir atdevusi. Brīdi viņš mīņājas, tad pamana Jānīti, smejas.

KĀRLIS. Nav mīlas - slikti, ir - atkal nav labi...

Nometis tapešu ruļļu paku kaktā, Kārlis attin cukurgailīti, taču tas izrādās viņam par saldu: Kārlis atdod to Jānītim.

KĀRLIS. Lai saldāka dzīve!... Ja mani kāds meklē, es būšu uz laipas. Kājas jāpamērcē... Paplānošu mums darbiņus... (*par tīklu*) Palāpi, palāpi...

Kad Kārlis ir prom, Jānītis ņem cukurgailīti un ņemas sūkāt.

No nama laukā nāk Hilda ar Mareku.

HILDA. Nav neviena!

MAREKS. Tu drebi...

HILDA. Tu arī.

MAREKS. Es nemaz nedrebu.

HILDA. Es arī.

MAREKS. Kāpēc tev liekas, ka mājā kāds noklausās?

HILDA. Visi ir izsalkuši. Nikni, aizdomīgi.

MAREKS. Un te?

Hilda ņem zemē nomesto akordeonu, liek Jānītim to klēpī.

HILDA. Spēlē! Vienalga ko!...

Sūkājot cukurgailīti, Jānītis ņemas spēlēt *Nodzisa vakara blāzma...*

HILDA. Nē, ne to! Nav ko sērot!

Jānītis uzsāk *Es nenācu šai vietā(i)...* Arī gan lēni.

MAREKS. Kas tevi noklausās? Kāda velna pēc?!

HILDA. To varam izlemt tikai mēs.

MAREKS. Mums ar viņu sen viss izlemts.

HILDA. Par Livingstounu, es saku.

MAREKS. Visi gaida, viss skaidrs. Dzīt prom manu lielo draugu?

HILDA. Viņš ir pazudis.

MAREKS. Mazgā ezerā zeķes.

HILDA. Livingstouns!

Brīdi klusums.

MAREKS. (*Jānītim*) Spēlē skaļāk!

HILDA. Kāpēc man jājūtas vainīgai, kāpēc?

MAREKS. Vajadzēja aizsūtīt kādu pretī uz lidostu.

HILDA. Viņš taču nemaz nav bijis nekādā Kopenhāgenā!

MAREKS. Tu teici!

HILDA. Ko tad lai es saku? Visi skatās man mutē! Es esmu viņa vietniece zemes virsū?

MAREKS. Ar visu urnu?

HILDA. Ar visu testamentu!

MAREKS. Tā vēl nav nauda!

HILDA. Tu esi advokāts? Tu zini likumus? Un viņu likumus?!

MAREKS. Advokātam ir jābūt godīgam.

HILDA. Tu to saki? Visu valsti visu mūžu muļķojis!

MAREKS. Tāds Žanrs...

HILDA. Viņam arī!

MAREKS. Viņš ir nozudis ar visu naudu?

HILDA. Es ne-zi-nu!!! No Karakasas viņš ir izlidojis - tas ir pilnīgi skaidrs. Ar Vašingtonu es sazvanos divpadsmit reizes dienā! Kāds rēķins būs!...

MAREKS. Nomierinies...

HILDA. Aizveries!!!... Atvaino... (*Jānītim*) Spēlē skaļāk!...

Brīdi abi atkal klusē.

MAREKS. Bet ko mēs darīsim, ja viņš neatbrauks?...

Hilda vien nervozi iesmejas.

MAREKS. Viņš nedrīkst neatbraukt.

HILDA. Lai taču nebrauc! Lai atsūta pa pastu! Urnu lai patur sev - honorārs!

MAREKS. Tu saproti, ko tas nozīmē. Man. Un citiem.

HILDA. Es biju domājusi - tu man palīdzēsi.

MAREKS. Ko es varu izdarīt?! Es neesmu brīnumdaris. Mēs visi sēžam, gaidām, ceturtdā diena...

HILDA. Turklāt neviens jau vairs nekā neprasa - šodien neviens Livingstonkuli pat pieminējis nav!

MAREKS. Kas no jautāšanas...

HILDA. Bet visi taču ir badā!

MAREKS. Pierod... Un te ir skaisti - gaiss, ūdens, Garu līcis...

HILDA. Tu smejijs?!

MAREKS. Ko tad lai es tagad iesāku?

HILDA. Un es?! Cik ilgi viņi man ticēs?

MAREKS. Viņš vēl var arī atbraukt - nav teikts.

HILDA. Un ja ne?

MAREKS. Tad arī domāsim.

HILDA. Kad? Kura būs tā diena, kad nu viņš pavisam noteikti vairs nebūs?

MAREKS. Zini, ar varu tu nekā neatrisināsi!

HILDA. Labi. Tad tā prātīgi. Vakarā. Pie ugunsкура. Sērkociņi mums vēl ir. Ja? Visi kopā.

MAREKS. Nē! Visiem to nevajag teikt. To nedrīkst!

HILDA. Kāpēc?!

MAREKS. Tas būs... viņi nesapratīs, un... Cilvēki braukuši uz bērēm. Un visu citu.

Trauma. Tu saproti, ko viņiem tas nozīmē? Un man. Citiem.

HILDA. Un arī man, starp citu!

MAREKS. Ko tad tu āksties?!

HILDA. Bet ko lai dara?!

MAREKS. Vajag kaut ko darīt, protams...

Jānītis beidz spēlēt.

ABI. Spēlē!!!

Jānītis spēlē atkal.

MAREKS. Tev nav vēl kādas slēptās rezerves - brokastīm?

HILDA. Ir jau deviņi. Vakarā.

MAREKS. Vakariņām... Man jāraksta. Nevar padomāt.

HILDA. Rakstniekiem jābūt izsalkušiem.

MAREKS. Man pirmā grāmata...

HILDA. Bet ko lai es viņiem saku?

MAREKS. Viņi jau vairs nejautā, tu teici.

HILDA. Celies! Celies augšā!

MAREKS. Kāpēc?

HILDA. Celies, es saku!!!

MAREKS. Ko tu gribi?

HILDA. Tu gribi!!!

Viņa sāk mudzināt kopā pa grīdu izklāto tīklu. Mareks gan sēž.

MAREKS. Tagad, naktī?

HILDA. Viņi ir jāpaēdina, vismaz.

MAREKS. Tur ir tādi caurumi!...

HILDA. (*par Jānīti*) Viņš šodien esot kaut ko lāpījis.

MAREKS. Tik lielas zivis te nedzīvo.

HILDA. Tad uzbur, maestro!... Un ir mums vimbas, labas vimbas. Kaut pārītis kaut kur ieķersies!

MAREKS. Mēs vieni paši?...

HILDA. Jūs, kungi, vieni paši. (*Jānītim*) Apklusti! Visu dzīvi viņam viens vienīgs festivāls!!!...

Jānītis klust spēlēt.

HILDA. Marš uz ezeru!

MAREKS. Man jāpārgērbjas...

HILDA. Iztiksi!

MAREKS. Nē, zini! Es arī, beigu beigās, esmu cilvēks!

Hilda knapi ceļ tīklu un liek Jānītim klēpī.

HILDA. Mēs tūlīt nāksim! Nes uz laivu!

Jānītis paklausa.

HILDA. Bandūru tev tur nevajadzēs!

Viņa izpiņķē no tīkla mudžekļa apakšas akordeonu un nomet uz galda.

Jānītis nolīgo no terases, uz ezeru, prom.

HILDA. Tu vēl te?

MAREKS. Mēs rīt no rīta vienalga būtu braukuši ezerā. Mēs katru rītu...

HILDA. Es tūlīt raudāšu...

MAREKS. Es taču solīju, un es to darīšu!...

Mareks dodas iekšā namā, taču, kad Hilda beidzot sagumst uz sola, viņa galva atkal parādās durvīs.

MAREKS. Viņi būs paēduši tikai šovakar. Rīt jauna diena...

Viņš gan nozūd acumirkļī - Hilda negaidīti ir sviedusi Marekam ar kurpi.
Pēc brīža arī viņa pati klibo namā iekšā.
Vēl pēc brīža priecīga, aizsūsies pie terases izskrien Irma.

IRMA. Es tevi redzu - nāc laukā!

Viņa ieskatās zem terases, taču neviena tur neatrod.

IRMA. Eju meklēt! Redzu, redzu tevi!...

Viņa aizskrien atkal. Bet no pretējās puses aizsūsies, spurgdams izskrien Armands - viņš palien zem terases platformas. Irma atgriežas.

IRMA. Es tā nespēlējos - kur tu esi?! Ku-kū!...

Pārbiedēdams Irmu, Armands metas no savas slēptuves laukā, skūpstā viņu.

ARMANDS. Zini, man vairs ēst negribas! Nemaz!...

Tad viņi abi steigšus nozūd zem terases: no nama laukā nāk Mareks ar Hildu. Viņi ir pārgērbusies abi - Hilda ir vecā halātā un vīriešu gumijas zābakos: tie ir par lieliem, bet Marekam uzstīvēti varenie zvejnieku zābaki: līdz padusēm.

MAREKS. Nebūs pārāk uzkrītoši?

HILDA. Kāpēc? Braucam ar laivu - gumijas zābaki: normāli.

MAREKS. Cauri! Labajā kājā, te.

Viņš stājas.

HILDA. Kā tu zini?

MAREKS. Jūtu - gaiss...

Ne vārda vairs neteikusi, Hilda stumj Mareku malā un, lielo zābaku zoles plakšķinādama, dodas prom uz ezera pusi viena pati.

MAREKS. Pagaidi! Es taču neteicu, ka neiešu! Ja gribas ēst, nav te jāizliek viss niknums uz citiem! Es saprotu: tas ir nopietni, ir!...

Tomēr Hilda nav pat galvu pagriežusi. Mareks nozūd viņai nopakaļ. Tad no mājas izskrien Juris - joprojām baltajā uzvalkā.

JURIS. Es nāku! Nāku! Nebrauciet bez manis - es nekad neesmu tīklus metis!

Arī viņš nozūd ezera pusē.

Brīdi viss ir kluss - vien no terases apakšas dzirdami klusi smieklī, stīvēšanās. Tad no ezera puses parādās Laima.

LAIMA. (*skaji*) Jānīt! Jānīt!...

Viņa dodas atpakaļ, taču jau pēc mirkļa nāk Kārlis - basām kājām, slapjas zeķes rokā Žāvēdams.

KĀRLIS. Jānīt! Jāni! Lien laukā! Jāni!!! Netēlo kurlmēmo!...

Taču arī Kārlim neviens neatsaucas - viņš prom.

Tad nāk arī Mareks.

MAREKS. Jānīt! Draugs!...

Mareks prom, bet aizelsies jau izskrien Juris.

JURIS. Idiot!!! Beidz ākstīties!...

Pamatīgi Juri izbiedēdams, no terases apakšas parādās Armands.

ARMANDS. Bez kalpiem jūs iztikt nevarat!

JURIS. Viņš ir noslīcis, kretīn!

Juris prom. No terases apakšas izlien arī Irma.

IRMA. Labais Jānītis... Noslīcis, nabadziņš...

ARMANDS. Pagrabā pampst!

Viņš dodas iekšā namā, bet Irma pēc brīža metas lejā uz ezeru. Vēl pēc mirkļa no turienes skrien Hilda: viņi sastopas ar Armandu uz nama sliekšņa.

HILDA. Pagrabā pie siltās trubas!

ARMANDS. Nav...

Hilda sašļūk uz sola.

ARMANDS. Vismaz izstāsti kaut ko!

HILDA. Laiva ezera vidū... tukša... Puse tīkla ūdenī, airu nav...

ARMANDS. Peldas varbūt.

HILDA. Zem ūdens...

ARMANDS. Kāpēc vajadzēja tagad, naktī?

HILDA. Tāpēc, ka tāpēc! Tāpēc, ka vajadzēja!

ARMANDS. Festivāla dēļ...

HILDA. Izdzīvošanas dēļ!

ARMANDS. Līdz rītam neviens nenomirtu.

HILDA. Aizveries!!!

ARMANDS. Neraudi, mamm, nevajag!...

HILDA. Es neraudu! Es kādreiz esmu raudājusi - esi redzējis?!... Es raudu...

ARMANDS. Viņš vienkārši ir kaut kur nolīdis!...

HILDA. Neej prom! Paliec!

Tomēr Armands jau prom ir. Augšā uznācis Kārlis.

HILDA. Vācies prom! Prom, es teicu!!!

Kārlis griežas uz iešanu, taču pēdējā mirklī Hilda tomēr viņu uzrunā.

HILDA. Nu, saki taču!!!

KĀRLIS. (*pēc lielas pauzes*) Nav... Varbūt ir... tur, apakšā... Laima nirst: viņai kādreiz bija trešā sporta klase...

HILDA. Kas?...

KĀRLIS. Trešā sporta klase. Zemūdens medībās, Kad es viņu sagūstīju. Tagad nemaz nevar pateikt... Sen tas bija...

HILDA. Šķūnī ir lielais lukturis!

KĀRLIS. Nedeg...

HILDA. Kāpēc tieši viņš...

KĀRLIS. Man lika tevi... jūs nomierināt...

HILDA. Kāpēc mēs tā dzīvojam?

Uznāk Irma. Viņa nedroši nosēstas Hildai blakus, skauj viņas plecus. Hilda nepretojas.

IRMA. Tur noteikti ir tik auksts... es nemaz nevaru iedomāties!...

Parādās arī Juris, līdz ceļiem uzrotītām biksēm.

JURIS. Es visu krastu izbrīdu... pie laipas...

KĀRLIS. (*Hildai*) Formālā atbildība ir uz jums, bet... tur vēl var domāt. Man ir viens prokurors, pensionēts...

HILDA. Es atbildēšu. Par to ir jāatbild. Mums visiem.

JURIS. (*Kārlim*) Nosacīti...

Visi pamazām, nemanāmi ir sasēdušies ap galdu.

HILDA. Bēres... īstas...

IRMA. Sveces cauri...

Nāk no ezera atpakaļ arī Armands.

ARMANDS. Viņa drēbju nav...

HILDA. Kāpēc mēs tā dzīvojam?

Viņa negaidīti skūpstu Irmu.

HILDA. Tas mums visiem ir sods. Par to, ka mēs tā dzīvojam.

KĀRLIS. Jā...

IRMA. Tikai tā mēs sākam saprast!...

Viņa noskūpstu Hildu. Brīdi atkal viss ir kluss.

JURIS. Tā ir liekulība. Es negribu būt cūka vismaz tagad. Neesiet arī jūs.

KĀRLIS. Mēs?...

JURIS. Burtiski izsakoties: cūkas. Kāds sods? Ja viņš ir pagalam, bet mēs esam dzīvi - kas tas ir par sodu? Būsim godīgi vismaz tagad.

HILDA. Tu ļoti labi zini, ko es gribēju teikt!

KĀRLIS. (*Jurim*) Tas ir nosacīti sakot!

IRMA. Viņš visu te vilka viens pats...

HILDA. Viņam būtu bijis četrdesmit nākošmēnes, piecpadsmitajā... nē, sestajā...

IRMA. Jauns cilvēks...

KĀRLIS. Pārāk jauns...

JURIS. (*Kārlim*) Paklusē!

HILDA. (*Jurim*) Tev vēl ir par maz?! Disidents nelaimīgais!

JURIS. Es varu arī apklust! Lūdzu, es jau klusēju!... Tikai skatīsimies uz lietām tā, kādas tās ir. Es pat netaisos nevienu pamācīt dzīvot, bet tas taču jāapzinās! Jums visiem vajag sirdsapziņu attīrīt?!...

HILDA. Tu jau klusē!...

Atkal brīdi klusums.

Visi gluži sinhroni ceļas kājās, kad parādās Mareks ar Laimu: viņai ir slapji mati, basas kājas. Laima ir cieši satinusies vecā segā - lai nesaltu.

MAREKS. No sākuma mēs domājām, ka tas ir viņš. Nē - sieksta...

HILDA. (*Marekam*) Nāc man blakus!

Brīdi minstinājies, Mareks pamet Laimu, nosēstas blakus Hildai. Visi atkal sēstas, vien Laima paliek stāvēt.

KĀRLIS. (*Laimai*) Vēl vari trīs minūtes bez izniršanas? Toreiz viņa varēja...

IRMA. Tur ir tik auksts un tumšs...

KĀRLIS. (*Marekam*) Laivu krastā izvilkt?

MAREKS. Tam tagad ir kāda nozīme?

LAIMA. Viņš vairs nevarēja izturēt...

HILDA. Mēs pat neredzam, negribam redzēt, kas notiek ar pašiem tuvākajiem!...

LAIMA. Viņš ieleca pats...

HILDA. Kur? Kas?

LAIMA. Jānītis. Ezerā.

HILDA. (*smejas*) Jānītis! Kāpēc lai viņš to darītu?!

IRMA. Muļķības! Kas tad viņam nekaitēja - sēdi, ģimenes nav, nekādu problēmu!

KĀRLIS. Mūžīgs festivāls!

JURIS. Nekad! Es viņu pazinu - nekad!

ARMANDS. Viņš tomēr bija mūsu ģimenes loceklis...

HILDA. Viņš tā gaidīja dzimšanas dienu - apaļi četrdesmit...

IRMA. Kāda vajadzība?

KĀRLIS. Tādā brīdī, kad, patiesībā, dzīve tikai sākas. Tūlīt taču viss nokārtosies, un vispār... kūrorts te būs! Vai ne?! Burtiski sakot! Vai ne?!

Neviens vairs nesaka gan nekā, brīdi klusums.

MAREKS. (*par Laimu*) Viņa kaut ko redzēja...

Visi lūkojas Laimā, tomēr klusē.

LAIMA. Viņš ieleca pats. Es redzēju. Biju iebridusi ezerā. Tāpat. Nejauši pagriezu galvu... Domāju - pārskatījos. Tad domāju - peldas kāds. Ilgi peldas. Man pat krita uz nerviem. Pārāk ilgi, domāju...

Klusums.

KĀRLIS. Nē, bet tu taču vēl skrēji šurp, meklēji viņu te!

LAIMA. Es arī gribēju ticēt...

HILDA. Viņš leca?

Laima neatbild, taču arī pārjautāts viņai netiek.

KĀRLIS. (*pēc brīža*) Varbūt vienkārši kāja paslīdēja - tajā laivā bija... slidens. (*zīmīgi aizspiež degunu*).

LAIMA. Viņš leca. Un tas bija viņš.

Klusums.

HILDA. Jauns cilvēks. Spēka pilns. Strādājis visu mūžu. Optimists. Ar perspektīvām, labām perspektīvām. Skaidri domājošs. Jautrs. Muzikāls. Visu mīlēts. Kāpēc tā notiek? Kāda velna pēc? Kāds paskaidros?... Un ko tālāk?... Tā ir grāmata, lūk, grāmata...

Klusums.

Irma ceļas, ņem akordeonu.

IRMA. Kurš māc? Kurš?... Agros rītos viņš staigāja ap laivām. Mēs nezinām, varbūt arī naktīs. Bet mēs redzējām. Un neviens nepajautājām. Kāda ir viņa mīļākā dziesma? Ko viņš dziedāja?

KĀRLIS. Viņš nedziedāja, starp citu...

HILDA. Tūlīt atcerēšos, ko viņš dziedāja.

KĀRLIS. Nosacīti izsakoties?

HILDA. Kāpēc?

KĀRLIS. Vēl neesmu dzirdējis, ka mēmais dziedātu!

ARMANDS. Viņš nebija mēms!

MAREKS. Vai tad viņš runāja?

HILDA. Protams!

KĀRLIS. Nosacīti!

JURIS. Kādreiz jau runāja.

HILDA. Viņš runāja. Pat ļoti... būtiskas lietas viņš mēdza teikt. Un tā ļoti vienkārši.

KĀRLIS. (*smejas*) Viņš nebija mēms?!

IRMA. Kāda dziesma?

HILDA. Tūlīt atcerēšos!

KĀRLIS. Labi, cilvēks noslēcis, bet tāpēc ja nevajag sākt fantazēt!

IRMA. Kas spēlēs?

HILDA. Nē, nodziedāsim manējo! Viņam tā ļoti patika! Viņš priecātos.

IRMA. Kas spēlēs?

JURIS. Es nekad neesmu mēģinājis!

MAREKS. Klavieres tu kādreiz klimperēji.

JURIS. Nē, nē, es neatceros!

HILDA. Visi zina vārdus? (*Laimai*) Nāc, nenosalsti! Vairāk jau nekā nevar darīt. Vismaz būsīm stipri.

KĀRLIS. Jā.

HILDA. Nāciet, nāciet - būsīm tuvāk!

Hilda skauj Laimu, Mareks skauj Hildu, Armands Mareku, Kārlis Armandu un arī Juri.

IRMA. Kas spēlēs?! Jūs dzirdat, kas spēlēs?!...

Taču viss acumirkļi ir noklusis - aiz Irmas muguras, pie terases malas stāv Jānītis. Irma spiedz. Košļādams smilgu, Jānītis lūkojas viņos.

Pirmais atpopas Kārlis, viņš iesmejas. Hilda bliež viņam pļauku, tad metas Jānīti skaut: ilgi, bez vārdiem. Tad Mareks stingri spiež viņa roku. Laima iešņukstas, Jānītim pieglauzdamās. Juris sit viņam uz pleca. Armands draudzīgi iedunkā. Irma gan Jānītim tuvojas pabailīgi, taču tad cieši viņam pieplok. Kārlis iesmejas atkal, atkal saņem dunku - no Laimas.

JĀNĪTIS. Nauda atbrauca?... Nauda, beidzot atbrauca, ko? Kas ir? Maz?...

Atvieglojums ir vispārējs - sāk smieties visi. Eiforisks vieglums.

HILDA Es tevis dēļ ietu cietumā, goda vārds. Tagad es zinu.

JURIS. Es būtu gribējis būt tavā vietā!

LAIMA. Ar tādām lietām nejoko!

JURIS. Redzēt, cik ļoti jūs mani mīlat!

HILDA. Mīlam, mīlam taču!

ARMANDS. Silts ūdens? Peldējies?

IRMA. Vienkārši tāpat tādas lietas nenotiek - tas nevar būt!

MAREKS. (*Jānītim*) Mēs varam pastrādāt no rītiem: gribi vēl tautu muļķot ar tām glāzītēm?

Viņš *izvelk* no Jānīša deguna banāna mizu.

IRMA. Tā ir zīme!

KĀRLIS. Kas ir zīme?

JURIS. Tas ir nosacīti, zini.

HILDA. Mīļie draugi, ir īstais brīdis mums visiem tikt skaidrībā ar sevi! Jūs zināt, par ko mums visiem būtu jāizrunā!

MAREKS. (*Kārlim, skaļi*) Laiva palika ezera vidū!

KĀRLIS. (*Laimai*) Tu neizvilki?

IRMA. Aizbrauksim uz Garu līci! Kāds taču mūs šodien apstādināja un teica:

Padomājiet!...

MAREKS. Jā, aizbrauksim!

HILDA. (*Marekam*) Lūdzu, klausies, kad vecākie runā!

MAREKS. (*Laimai*) Mēs izvilksim laivu!

HILDA. Mēs visi tajā nelienam iekšā! Naktī, tumsā - nevajag!

IRMA. Brauksim divreiz! Mums ir jābrauc uz Garu līci, jābrauc! Smeļieties par mani, bet ticiet - jābrauc: tā bija zīme!

HILDA. Kuru tur upurēsīm?

IRMA. Mēs taču nedzīvojam tikai šeit un tagad, šajā pasaulītē, mīļie cilvēki! Mēs, turklāt, taču visi tik labi to zinām!

HILDA. Bet mēs dzīvojam arī te!

IRMA. Rīt! Rīt atkal dzīvosim te - kur tad aizbēgsim. Bet šovakar mūs kāds apstādināja - tu pati teici! Kāpēc?!...

HILDA. Bet mēs taču kādu gaidām, ne?

MAREKS. Pelnus!

HILDA. Aizveries!

IRMA. Ko jūs darāt?! Mēs kliežam, atkal kliežam - kā mežoni! Mēs tik tikko pieskāramies kaut kam citam! Un tagad? Atkal?...

Viņa jau ved Armandu un Mareku uz ezera pusi, prom.

KĀRLIS. To laivu mēs tūlīt izzvejosim.

Viņi aiziet kopā ar Laimu.

Hilda ir sagumusi uz sola. Jānītis jau atkal sēž savā vietā - viņš ar sērkokociņu baksta zobus.

JURIS. Tu ēdi?

JĀNĪTIS. Zivs...

Brīdi ir kluss.

JURIS. (*Hildai*) Livingstouns?... Tu gribēji kaut ko teikt?

Hilda noliedzoši pakrata galvu. Tad arī Juris dodas prom uz ezeru.

HILDA. Pagaidi! Vismaz tu! Neej, pagaidi, lūdzu!!!

Juris tomēr ir jau prom. Tad arī Hilda dodas nopakaļ - joprojām savos lielajos zābakos.

Brīdi dzirdamas vien attālas balsis, sasaukšanās, smieklī. Jānītis noliek galvu uz galda, aizver acis.

Taču tad viesuļa ātrumā no ezera uzbrāžas Kārlis.

KĀRLIS. Kā izskatās naktsšņores? Jums te ir? Nav? Pludiņš ar āķi galā, ja? Tīklu noslīcināji - tad vismaz esi tik laipns, pacel tagad savu pakaļu, ne?! Kā taisa naktsšņores?

Jānītis parausta plecus.

KĀRLIS. Kā es jūs visus mīlu! Tevi arī! Tevi mīlēšu pirmo! Piemini manus vārdus! Es jau esmu tavs priekšnieks! (*smejas*) Jums kāds striķis te vispār ir? Un ja kādam pakārties vajadzētu? Es grāmatu par jums uzrakstīšu, goda vārds!!!...

Kārlis atrota galdautu un plēš no tā malas šauras strēmeles.

KĀRLIS. Pudeles ar korķiem atnes - pludiņu vietā! Dāmu matadatas āķiem! Ātri! Desmit! Divdesmit!... (*par galdautu*) Sakārto, lai neredz!

Vīdams virvē baltās auduma strēmeles, viņš metas lejā, taču jau pēc brīža atkal ir atpakaļ. Kārlis liek Jānītim klēpī akordeonu.

KĀRLIS. Manējo! Skaļi! Lai lejā dzird! Un jautri, ja!... Es mīlu tevi!!!...

Tad prom viņš ir.

Jānītis nesteidzīgi sakārto akordeona lences un uzsāk spēlēt *Tumša, tumša tā eglīte...*

Pēc brīža lejā, pie ezera tiešām atskan dziesma. Piedziedājums ir īpaši skaļš un enerģisks.

Taču pēc otrā panta dziedāšana klust - to ir pārtraucis skaļš paukšķis.

Jānītis gan spēlē tālāk, tiesa, ieklausīdamies.

Augšā no ezera nāk Armands. Viņš labu brīdi sēž joprojām spēlējošajam Jānītim blakus.

ARMANDS. Viņai bijusi pistole?...

Jānītis spēlē.

ARMANDS. Mamma...

No ezera nāk augšā arī pārējie.

P R I E K Š K A R S.